

JAARVERSLAG POM WEST-VLAANDEREN 2012

I. WEST-VLAANDEREN VERDER LATEN GROEIEN	4
1. HET ECONOMISCH WEEFSEL IN WEST-VLAANDEREN VERSTERKEN IN SAMENWERKING MET DE PARTNERS EN MET FOCUS OP HET ONDERNEMERSCHAP	4
1.1. Ondernemerschap in al zijn facetten stimuleren.....	4
1.1.1. Actie voor Starters.....	4
1.1.2. Promotie 100% West-Vlaams, Hoeve- & Streekproducten.....	5
2. KENNISCENTRA EN ECONOMISCHE CLUSTERS ONDERSTEUNEN.....	5
2.1. Promotie van het West-Vlaams kennis- en innovatienetwerk	5
2.1.1. De innovatieraad West-Vlaanderen	5
2.1.2. De Innovation Awards	5
2.2. West-Vlaamse kennis- en innovatieknooppunten verankeren en versterken	6
2.2.1. Kennisknooppunten en kennisgedreven ontwikkelingen mee uitbouwen.....	6
2.2.2. Inzet op gericht clusterbeleid.....	8
2.2.3. Zorg economie.....	9
3. DUURZAME GOEDERENSTROMEN EN WEST-VLAAMSE LOGISTIEKE KNOOPPUNTEN REALISEREN .	12
3.1. DE EXTENDED GATEWAY ALS RICHTINGGEVENDE RUIMTELIJK-ECONOMISCHE STRUCTUUR IN WEST-VLAANDEREN.....	12
3.2. DUURZAME GOEDERENSTROMEN REALISEREN EN SENSIBILISEREN OVER HET BELANG VAN LOGISTIEK.....	12
3.2.1. Shuttledienst Roeselare-Venlo.....	12
3.2.2. Duurzaam transport via de binnenvaart	13
3.2.3. Randvoorwaarden transport en logistiek.....	13
3.3. Promotie van de West-Vlaamse logistieke infrastructuur en dienstverlening.....	14
3.3.1. Marketing- en acquisitiestrategie	14
3.3.2. Promotie West-Vlaamse logistieke infrastructuur en dienstverlening	14
II. SAMENWERKEN OVER DE GRENZEN HEEN	16
1. EEN DUURZAAM BELEID ROND INTERNATIONALISERING UITBOUWEN.....	16
1.1. Internationaal zakendoen voor startende ondernemers en KMO's.....	16
1.1.1. AlliaTra en 2 Seas Trade	16

1.2. West-Vlaamse missies.....	16
III. DE OMGEVINGS- EN LEEFKWALITEIT VERBETEREN	18
1. BEDRIJVEN, BEDRIJVENCLUSTERS EN BEDRIJVENTERREINEN BEGELEIDEN NAAR DUURZAAM ONDERNEMEN.....	18
1.1. Stimuleren van duurzaam/maatschappelijk verantwoord ondernemen bij de West-Vlaamse bedrijven	18
1.1.1. Coördinatie West-Vlaams Charter Duurzaam Ondernemen.....	18
1.2. Bedrijven aanzetten tot rationeel gebruik van materialen, energie en water	19
1.2.1. Clustergerichte acties	19
1.2.2. Proefprojecten rationeel energiegebruik en hernieuwbare energie	20
1.2.3. Interregprojecten	21
1.2.4. Promotie groepsaankoop energie voor KMO's	24
1.2.5. Ontwikkeling retentiebeleid via duurzaam ondernemen	25
1.2.6. Potenties warmtenetten glastuinbouw.....	26
1.2.7. RRB-conference 2012	26
1.3. Verduurzaming van bedrijventerreinen en solitaire bedrijven ondersteunen en stimuleren	27
1.3.1. Oprichting bedrijventerreinverenigingen.....	27
1.3.2. Coördinatie BTM-activiteiten	27
1.3.3. Optimalisering van het ruimtegebruik	29
1.3.4. Operationele ondersteuning duurzame bedrijfsvervoerssystemen	30
IV. KENNIS DELEN EN KENNIS VERMEERDEREN	31
1. ECONOMISCHE DATA, STUDIES, ADVIES EN TOOLS TER BESCHIKKING STELLEN AAN DIVERSE DOELGROEPEN	31
1.1. Verzameling, analyse en verspreiding van economische informatie en data	31
1.1.1. West-Vlaanderen Ontcijferd.....	31
1.1.2. Dataset RESOC's	31
1.1.3. Conjunctuurnota	31
1.1.4. Gemeentelijke steekkaarten	32
1.1.5. Tewerkstellingsinitiatieven voor kansengroepen.....	32

1.1.6. Databanken	32
1.1.7. Economische kaart	32
1.2. Ruimtelijk-economische visievorming	33
1.2.1. Ruimtemonitor bedrijventerreinen.....	33
1.3. Prospectief economisch onderzoek.....	33
1.3.1. Analyse arbeidsmarktsituatie Transport & Logistiek	33
1.3.2. ‘Mechatronica’	33
V. STREKEN BOVENLOKAAL ONTWIKKELEN	34
1. PROJECTMATIG ECONOMISCH STREEK- EN SECTORBELEID ONDERSTEUNEN.....	34
1.1. RESOC’s	34
1.2. Projecten of acties mee helpen ontwikkelen.....	34
VI. HET ONDERWIJSAANBOD VERSTERKEN	35
1. STIMULEREN VAN EEN KWALITATIEF HOOGSTAAND EN TOEKOMSTGERICHT ONDERWIJS- EN OPLEIDINGSAANBOD.....	35
1.1. Analyse opleidingsbehoeften logistiek	35
1.2. Academie voor de Toekomst	35
VII. IEDEREEN VOLWAARDIG BETREKKEN	36
1. SOCIALE ONDERNEMINGEN VERSTERKEN EN DE INTEGRATIE VAN KANSENGROEPEN IN DE REGULIERE ECONOMIE BEVORDEREN.....	36
1.1. Tewerkstellingsinitiatieven voor kansengroepen in West-Vlaanderen	36
1.2. Vormingstraject LEAN	36
VIII. BETER VOORBEREIDEN, BETER UITVOEREN	37
1. VERLENEN VAN ADEQUATE DIENSTEN DOOR DE EIGEN EXPERTISE.....	37
1.1. Medewerking aan acties of projecten van provinciale diensten, andere organisaties of overheden.....	37
1.1.1. West-Vlaamse Ambassadeurs	37
1.1.2. Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking (VCM)	37
1.2. Jaarvergadering POM West-Vlaanderen.....	37

1.3. Economisch Forum.....	37
IX. STEEDS PROFESSIONELER WERKEN	38
1. OPTIMALISEREN VAN DE EIGEN WERKING	38
1.1. Bestuursorganen	38
1.1.1. Raad van bestuur.....	38
1.1.2. Directiecomité	39
1.1.3. Managementteam.....	40
1.1.4. Mandaten	40
1.1.5. Mandaten in vzw's.....	42
1.2. Personeel.....	43
1.2.1. Personeelsbezetting	43
1.2.2. Interne activiteiten	44
1.2.3. Organogram.....	44
1.2.4. Doelgericht communiceren	45

Dit jaarverslag werd opgesteld volgens de beleidsdoelstellingen en operationele doelstellingen opgenomen in de beheersovereenkomst 2011-2012 met de nieuwe POM. De inhoudstafel volgt deze indeling teneinde dit jaarverslag nauwer te laten aansluiten bij de beheersovereenkomst met de provincie overeenkomstig onze missie waarbij wij als transparant verzelfstandigd agentschap het economisch weefsel in West-Vlaanderen op een innovatieve en duurzame wijze willen helpen versterken.

VOORWOORD

West-Vlaams strategisch plan voor economische streekontwikkeling

Voor u ligt het jaarverslag 2012 van de POM West-Vlaanderen, met een verscheidenheid aan initiatieven en acties.

In de nieuwe beleidsperiode wil de Provincie gestalte geven aan een West-Vlaams strategisch plan voor economische streekontwikkeling door resoluut de kaart te trekken van een kennisgedreven economie, in permanente transformatie.

Voor de POM West-Vlaanderen is hier de taak weggelegd om als regisseur op te treden en om samen met haar partners werk te maken van:

1. Een kennisgedreven West-Vlaanderen, met onder meer:

- de ontwikkeling van het Nieuw Industrieel Beleid in West-Vlaanderen op maat van de West-Vlaamse KMO, via het concept van de Fabrieken voor de Toekomst (FvT's): unieke samenwerkingsverbanden tussen overheid, kennis- en wetenschapsinstellingen en bedrijfsleven die de ondernemingen in West-Vlaanderen ondersteunen, stimuleren en klaarstomen bij de omschakeling van eerder traditionele naar toekomstgerichte, innovatiegedreven ondernemingen;
- de ontwikkeling en verankering van Vlaamse kenniscentra;
- de ontwikkeling van een provinciaal kenniscentrum economie;
- de ontwikkeling van diverse ondersteunende maatregelen inzake kernversterkend handelsbeleid;
- de uitbouw van de provinciale antenne I-Cleantech Vlaanderen;
- de realisatie van duurzame innovatieprojecten in de zorgeconomie.

2. Een West-Vlaanderen gefocust op ondernemerschap, met onder meer:

- de uitbouw van het logistiek platform West-Poort om de logistieke draaischijffunctie van West-Vlaanderen verder te optimaliseren en de concurrentiekracht van de West-Vlaamse bedrijven te versterken;
- de ontwikkeling van een model voor een duurzaam bedrijventerrein van de toekomst;
- de realisatie van een geïntegreerd netwerk van starterfaciliteiten met bijzondere aandacht voor de ondernemerscentra als gedecentraliseerde ankerpunten op streekniveau;
- een vernieuwd beleid inzake sociale economie in het licht van het maatwerkdecreet.

3. Een internationaal georiënteerd West-Vlaanderen, met onder meer:

- de oprichting van een acquisitieplatform en de ontwikkeling van strategische partnerschappen met de omliggende regio's in de EU in het raam van de internationalisering van het bedrijfsleven.

Stefaan Matton
Algemeen directeur POM West-Vlaanderen

Jean de Bethune
Voorzitter POM West-Vlaanderen

POM WEST-VLAANDEREN: MISSIE EN VISIE

Missie

De POM West-Vlaanderen wil in opdracht van de Provincie als katalysator de duurzame economie van West-Vlaanderen in het algemeen en het innoverend bedrijfsleven in het bijzonder versterken door samenwerkingsverbanden te stimuleren tussen de ondernemingen en hun organisaties, de kennisinstellingen, de regionale beleidsorganen en sociale partners.

De POM West-Vlaanderen doet dit als transparant verzelfstandigd agentschap door acties te initiëren waar deze noodzakelijk zijn, acties te ondersteunen waar deze mogelijk zijn en acties te regisseren waar deze wenselijk zijn.

Visie

Vanuit de beschikbare kennis en expertise zal de POM West-Vlaanderen bijzondere inspanningen leveren om door samenwerkingsverbanden het ondernemerschap te helpen bevorderen, om de kennisinstellingen en het ondernemerschap in elkaar te clusteren tot fabrieken voor de toekomst, om te overtuigen tot duurzamer ondernemen alsook om zowel de logistieke als de internationale aantrekkingskracht van West-Vlaanderen te versterken.

Waarden

Samenwerken is ons werkwoord;
Innoveren is ons handelsmerk;
Respect is onze houding;
Deskundigheid is onze uitstraling;
Openheid is onze stijl;
Ondernemingszin is onze gedrevenheid.

I. WEST-VLAANDEREN VERDER LATEN GROEIEN

1. HET ECONOMISCH WEEFSEL IN WEST-VLAANDEREN VERSTERKEN IN SAMENWERKING MET DE PARTNERS EN MET FOCUS OP HET ONDERNEMERSCHAP

1.1. Ondernemerschap in al zijn facetten stimuleren

1.1.1. Actie voor Starters

Inzake het starterbeleid betekende 2012 voor de POM West-Vlaanderen de afronding van de uitbreiding van het materiële netwerk aan startercentra in het kader van het EFRO Doelstelling 2 project 330 'Actie voor Starters – materiële component'.

Het bestaande netwerk van bedrijventra en doorgangsgebouwen werd finaal uitgebreid met drie ondernemerscentra (kantoren en netwerk- en seminarieaccommodatie in stedelijke context), zes startercentra (kantoren en ateliers buiten de stedelijke centra) en drie ateliers voor creatieve starters. Ruim 11.000 m² extra bedrijfsruimte verspreid over de provincie, goed voor een potentieel van ruim 100 nieuwe starters.

Tegelijkertijd werd ook werk gemaakt van een uniforme exploitatie van deze nieuwe centra, dit zorgt ervoor dat startende ondernemers op een transparante wijze in heel de provincie in een professionele omgeving hun onderneming kunnen uitbouwen.

Geen materiële component zonder een immateriële component evenwel. De POM West-Vlaanderen trad ook in 2012 op als coördinator van de inhoudelijk ondersteunende werking van Actie voor Starters. Samen met basispartners Ondernemerscentra West-Vlaanderen vzw, Voka, UNIZO, Syntra West en Gusto cvba werd uitvoering gegeven aan talrijke initiatieven die startende ondernemers in West-Vlaanderen inhoudelijke ondersteuning bieden, inspeland op hun concrete noden en behoeften.

Zo konden ook in 2012 starters rekenen op kortlopende sessies inzake commercieel of financieel beheer, op infosessies rond alle formaliteiten en ondersteuning bij het opstarten van een onderneming, op 'meet and learn'-ontmoetingen waarbij ervaren ondernemers hun expertise delen, op een uitgebreid begeleidingstraject gericht op werkzoekenden die de stap naar zelfstandig ondernemer willen zetten, ...

In navolging van het 'TEN-project' werd ook vanuit de POM West-Vlaanderen zelf een opvolgings-traject uitgewerkt, waarmee de POM de starters die zich huisvesten in één van de talrijke startercentra van nabij coachen in hun opstartfase. Een rechtstreekse ontmoeting tussen de materiële en de immateriële pijler van de starterwerking.

1.1.2. Promotie 100% West-Vlaams, Hoeve- & Streekproducten

West-Vlaanderen telt heel wat hoeve- en streekproducten. Stuk voor stuk zijn het producten met een verhaal en een jarenlange traditie. Producten die met liefde en vakmanschap op ambachtelijke wijze gemaakt of gekweekt zijn en dit bewijzen door hun sublieme smaak.

De Provincie West-Vlaanderen trekt met dit project resoluut de kaart van alle West-Vlaamse Hoeve- & Streekproducten.

Via het project maakt de consument kennis met de producent achter het product, de wijze waarop het product wordt klaargemaakt, de groenten die gekweekt worden, ... Het label 100% West-Vlaams, Hoeve- & Streekproducten staat immers voor eerlijke en kwalitatieve producten uit eigen streek.

De ontwikkeling van een professioneel distributiesysteem en de aanwezigheid op tal van evenementen brengt de consument rechtstreeks in contact met deze topproducten.

De POM West-Vlaanderen grijpt dit project dan ook aan om deze producenten te ondersteunen in hun product- en marktontwikkeling. De stijgende aandacht voor een korte-keten-economie en -consumptie biedt daarenboven bijkomende kansen voor deze ondernemers

www.100procentwest-vlaams.be

www.facebook.com/100ProcentWestvlaams

2. KENNISCENTRA EN ECONOMISCHE CLUSTERS ONDERSTEUNEN

2.1. Promotie van het West-Vlaams kennis- en innovatienetwerk

2.1.1. De innovatieraad West-Vlaanderen

Jaarlijks organiseren de POM West-Vlaanderen en het Innovatiecentrum West-Vlaanderen een innovatieraad waarop een brede groep van actoren uitgenodigd wordt die betrokken zijn bij het stimuleren en het aansturen van het innovatiegebeuren in West-Vlaanderen. Het betreft onder meer vertegenwoordigers van hogescholen, kennisinstellingen, competentiepolen, werkgeversorganisaties en toonaangevende bedrijven.

De zevende editie van de Innovatieraad West-Vlaanderen had plaats op woensdag 12 december 2012 in Brugge. Het programma stond in teken van de innovatieroutes van de Fabrieken voor de Toekomst, namelijk (1) nieuwe en intelligente materialen/industrial design, (2) voeding en (3) blue energy (zie § 2.2.2. clusterbeleid). Er waren 193 aanwezigen.

Meer informatie op www.innovatieraad.be.

2.1.2. De Innovation Awards

Aan de West-Vlaamse hogescholen Howest, KATHO en KHBO worden jaarlijks een pak innovatieve eindwerken geschreven, met boeiende thema's uit de profit en de non-profit sector.

Met de Innovation Awards willen de Ondernemerscentra West-Vlaanderen en POM West-Vlaanderen deze eindwerken het spreekwoordelijke duwtje in de rug geven. De meest vernieuwende en toepasbare eindwerken van de provincie worden jaarlijks tijdens een prestigieuze uitreiking in de kijker gezet.

In 2012 werden de Innovation Awards uitgereikt tijdens een evenement op 7 november in Ieper.

2.2. West-Vlaamse kennis- en innovatieknooppunten verankeren en versterken

2.2.1. Kennisknooppunten en kennisgedreven ontwikkelingen mee uitbouwen

De POM West-Vlaanderen helpt bestaande en nieuwe kennisknooppunten en kennisgedreven ontwikkelingen mee uitbouwen, bijvoorbeeld Flanders' Maritime Cluster, Greenbridge en het geassocieerde energiekennisplatform Power-Link, Vlaams Kunststofcentrum, I-Cleantech Vlaanderen, Trefpunt Zorg, ... door onder meer vertegenwoordiging in de raad van bestuur, organisatie van werkgroepen, ...

In dit kader werden in 2012 ook Flanders InShape en In-HAM opgevolgd.

De erkenning van **Flanders InShape** als competentiepool werd eind 2011 verlengd voor een periode van vier jaar. Flanders InShape zal in de volgende jaren het designproces binnen innovatie bij de Vlaamse industrie verder professionaliseren. Hiervoor zal Flanders InShape samen met haar onderzoekspartners praktische kennis en tools ontwikkelen. De POM West-Vlaanderen schakelt Flanders InShape in bij de uitvoering van acties in het kader van het clusterbeleid (zie § 2.2.2). Hiertoe werd een samenwerkingsovereenkomst ondertekent met Flanders InShape voor de periode 2012-2013.

De POM heeft een waarnemend mandaat in de raad van bestuur van **In-HAM**. Implementatie van technologie en diensten die het mogelijk maken dat mensen langer zelfstandig kunnen blijven thuis wonen behoort tot het domein van In-HAM. Als onderdeel van het actieprogramma om de zorg-economie in West-Vlaanderen te stimuleren zet de POM zich in om In-HAM verder te ondersteunen en te verankeren in de provincie. Hiertoe werd een samenwerkingsovereenkomst ondertekend voor de periode 2012-2013.

De maritieme clusterorganisatie **Flanders' Maritime Cluster (FMC)** is een netwerkorganisatie voor de maritieme industrie en geniet opstartsteun van de provincie, naast financiering van private actoren. FMC is een belangrijke actor in de ontwikkeling van de blue energy cluster, omdat de offshore sector nood heeft aan toeleveranciers die werken kunnen uitvoeren op zee. Anderzijds wil FMC een rol spelen in de totstandkoming van innovatieve producten en diensten die bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van kusten en oceanen. Denk bijvoorbeeld aan nieuwe technieken voor erosiebescherming vanuit de sector technisch textiel en/of kunststoffen.

Enkele voorbeelden van acties opgezet door de POM West-Vlaanderen in samenwerking met FMC en andere partners zijn:

(1) Kruisbestuiving tussen de maritieme industrie en de textielindustrie via ZEETEX

De regio's Vlaanderen, Nord-Pas de Calais en Somme hebben, mede door hun geografische ligging, een sterk uitgebouwde maritieme industrie met activiteiten over de hele wereld. Om de competitiviteit te verhogen in een steeds meer geglobaliseerde economie is de maritieme sector, zowel in Frankrijk als in Vlaanderen, op zoek naar synergiemogelijkheden met andere sectoren. Hiervoor werd in Vlaanderen Flanders' Maritime Cluster (FMC) opgericht en in Frankrijk Aquimer.

Zowel in Noord-Frankrijk als in Vlaanderen is er tevens een belangrijke textielsector die vooral de laatste jaren een grote omschakeling kent van de productie van kleding- en interieurtextiel naar meer technische producten voor toepassing in de bouw, automotive, agro-industrie, geotech, indutech, ... Om de ontwikkeling van technische textielproducten verder mogelijk te maken is het belangrijk voor de textielindustrie om synergie aan te gaan met andere sectoren. Twee belangrijke actoren die de innovatie in de textielsector propageren en stimuleren zijn Centexbel (VI) en UP-tex (Fr).

Met het oog op het promoten en initiëren van de ontwikkeling van innovatieve textielproducten voor maritieme toepassingen hebben de vier bovengenoemde partners UP-tex, Aquimer, FMC en Centexbel het project ZEETEX ontwikkeld. Om de bedrijven uit beide sectoren op een gestructureerde manier met elkaar in contact te brengen organiseren de vier partners van ZEETEX seminars, workshops en bedrijfscontacten met focus op:

- veiligheid en bescherming voor de maritieme beroepen (beschermkledij, ...);
- visserij en aquacultuur (visnetten, kweek van schelpdieren, filtratie, verpakking, ...);
- bescherming en inrichting van de kustzone (kustbescherming, baggerwerken, sanering van bodem en zee, ...);
- zeevaart en scheepsbouw (composieten, zeilen, touwen, windmolens, offshore, ...).

Door de gestructureerde acties en activiteiten zal ZEETEX een nieuw platform bieden aan de bedrijven uit beide sectoren, waardoor vraag (specifieke noden van maritieme bedrijven) en aanbod (textiel technische oplossingen voor die noden) aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Dergelijk platform, dat uniek is voor beide sectoren, zal de bedrijven de kans bieden om nieuwe producten met een duidelijke meerwaarde te ontwikkelen.

Het project ZEETEX geniet Europese steun vanuit het programma Interreg France-Wallonie-Vlaanderen en kan daarnaast ook rekenen op steun van het Agentschap Ondernemen in het kader van het Nieuw Industrieel Beleid.

(2) Kennisopbouw inzake remote sensing en remotely operated vehicles voor de maritieme industrie
Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) is het coördinatie- en informatieplatform voor het zeewetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen. VLIZ is het knooppunt voor marien en kustgebonden onderzoek en fungeert als internationaal aanspreekpunt. De laatste jaren heeft het VLIZ significante investeringen gedaan in de uitbouw van haar open onderzoekinfrastructuur. Voorbeelden zijn het onderzoeksschip 'Simon Stevin' en de aankoop van de onderwaterrobot 'Genesis'.

De markt van onderwatertechnologie en meer bepaald de kennisopbouw met betrekking tot remote sensing en autonome onderwaterrobots staat voor een enorme groei: naast de stijgende vraag naar monitoring van het aquatische ecologisch systeem is er ook de offshore energie sector die nood heeft aan continue inspectie van de funderingen en onderwaterconstructies van de turbines en kabels. Samen met het KHBO werd door Flanders' Maritime Cluster een seminarie opgezet waarbij de noden van de industrie en wetenschap werden gealigneerd en waarbij pistes tot samenwerking werden bediscussieerd.

Aansluiting I-Cleantech Vlaanderen vzw

Op maandag 1 oktober 2012 vond de plechtige lancering plaats van I-Cleantech Vlaanderen vzw in Greenbridge Oostende. I-Cleantech Vlaanderen vzw zal een katalysator zijn voor de ontwikkeling en de uitrol van schone technologieën in Vlaanderen met een open blik op de wereld.

Vlaams minister Ingrid Lieten lichtte haar steun aan dit initiatief toe. De vijf Vlaamse provincie-gouverneurs lanceerden hun plannen voor de opstart van provinciale Cleantech-antennes die een essentieel onderdeel vormen van deze vzw.

Binnen I-Cleantech Vlaanderen vzw neemt de POM West-Vlaanderen de rol op van provinciale antenne. Binnen elke provincie worden 'speerpuntsectoren' naar voren geschoven. Voor West-Vlaanderen, de provincie met het grootste aantal uren zon, de meeste wind, een uitgesproken grondwaterproblematiek en een directe toegang tot de Noordzee, is de keuze voor hernieuwbare energie (onder andere windenergie) en water een evidente keuze. Bij Greenbridge (Oostende) en Vlakwa (Kortrijk) is al heel wat praktische Cleantech-kennis aanwezig. De focus zal dan ook op deze sectoren liggen. Ook andere sectoren kunnen ontwikkeld worden, bij voorkeur via de provincies die deze sectoren als speerpuntsector bepaald hebben.

2.2.2. Inzet op gericht clusterbeleid

In het raam van het Nieuw Industrieel Beleid, door de Vlaamse Regering gelanceerd in het voorjaar van 2011, werkt de POM West-Vlaanderen aan een KMO-gerichte vertaling van dit globaal kader. Als meest geïndustrialiseerde regio van Vlaanderen biedt dit kader uiteraard opportuniteiten voor de versterking van ons economisch weefsel. De relatieve afwezigheid van 'lead plants' en het sterke KMO-karakter van onze economie creëren evenwel evenveel uitdagingen.

Daartoe werkte de POM West-Vlaanderen aan een 'West-Vlaams model' van Fabrieken voor de Toekomst (FvT). In dit model staat samenwerking voorop. Samenwerking tussen overheid, kenniscentra en -instellingen en bedrijven. De FvT's bundelen de knowhow en competenties van alle relevante actoren, op West-Vlaams én Vlaams niveau, en zetten deze in rond een doelgericht actieplan. Dit actieplan ontspint zich rond vijf prioritaire thema's voor de verdere ontwikkeling van de clusters, met name (1) KMO-dienstverlening en netwerking, (2) branding, (3) onderzoek, (4) opleiding en (5) (infrastructurele) randvoorwaarden.

Tegelijkertijd werd de afbakening gemaakt van de sectoren waarop dit model zou worden uitgerold. Hiervoor baseerde de POM West-Vlaanderen zich op een top down benadering, enerzijds i.c. de studie 'Kennisclusters West-Vlaanderen' uitgevoerd door Econopolis onder leiding van Geert Noels en op een bottom-up benadering, anderzijds via een RESOC-bevraging naar de prioriteiten voor hun werkingsgebied. Beide oefeningen konden vrij snel worden gematcht, dit resulteerde in drie clusters

waar West-Vlaanderen met een aanwezig industrieel weefsel en beschikbare knowhow excelleert op Vlaams en internationaal niveau:

1. FvT 1: Nieuwe en intelligente materialen en producten / industrial design
2. FvT 2: Voeding
3. FvT 3: Cleantech – Blue Energy

Rond elk van deze Fabrieken voor de Toekomst werd een Kerngroep opgericht die de strategische actieplannen voorbereid voor de verdere toekomstgerichte ontwikkeling van deze clusters. Op deze manier wordt de knowhow van Vlaamse actoren zoals Essenscia, Sirris, Centexbel, Fevia, Flanders' FOOD, Flanders PlasticVision, Flanders InShape, Vito,... ingezet ter versterking van het in West-Vlaanderen geconcentreerde industriële weefsel op deze drie domeinen, samen met het engagement van basispartners zoals Voka, UNIZO en Syntra West.

De POM West-Vlaanderen is trekker van dit globale concept gesteund door Ondernemerscentra West-Vlaanderen vzw. In de loop van 2012 werden de drie FvT's operationeel, met verschillende bijeenkomsten van de Kerngroepen, maar met ook reeds de definitie van een aantal concrete actievoorstellen.

Bij deze actievoorstellen is een versterking van onze KMO's uiteraard essentieel, naast het verder uitbouwen van de capaciteit op het vlak van (toegepast) onderzoek en testfaciliteiten. Hierbij spelen de kenniscentra en onze instellingen voor hoger onderwijs uiteraard een belangrijke rol.

Zo kon bijvoorbeeld de werking van het Vlaams Kunststofcentrum niet alleen worden gevrijwaard, het werd ook ingebed binnen de operationele structuur van Flanders PlasticVision én zelfs uitgebreid door de opgezette samenwerking met onder meer Centexbel en Essenscia. Aanvullend werd vanuit de KULeuven een leerstoel 'Kunststoffen' voorbereid die zal worden ingebed binnen de KULAK.

Voor de opstart van de FvT's werkte de POM West-Vlaanderen twee EFRO Doelstelling 2-dossiers uit (P885 en P886), waarmee ruim 2,6 miljoen euro kon worden vrijgemaakt aan Europese, Vlaamse en provinciale middelen. Voor de concrete actieplannen richtten de partners zich in eerste instantie op de NIB-calls vanuit Vlaanderen maar worden de ogen ook opgehouden voor Europese financieringskanalen. Met deze werking hoopt de POM West-Vlaanderen bijkomend zuurstof te geven aan één van de basispijlers van onze economie, met name de industriële KMO's én verder bij te dragen aan de ontwikkeling van een kennisgedreven economische ontwikkeling, door de versterking van ons hoger onderwijs, door de verankering van kenniscentra en vooral door de bundeling van expertise.

2.2.3. Zorgeconomie

Zorgeconomie is meer dan preventie, gezondheids- en welzijnzorg. Onder zorgeconomie worden alle economische activiteiten verstaan die direct of indirect een relatie hebben met zorg. Ook bedrijven die een substantieel deel van hun omzet afzetten in de zorgsector maken deel uit van deze economie. Daarnaast zijn ook de kennis- en expertise-instellingen met hun onderzoeksthema's gelieerd aan zorg en zorgtechnologie, een onmisbare schakel.

Op vrijdag 23 november 2012 organiseerde de POM West-Vlaanderen het contactforum 'ZORG voor de TOEKOMST' in de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende.

De focus van het contactforum lag op de diverse uitdagingen waarvoor de zorgsector in West-Vlaanderen staat. De West-Vlaamse kennisinstellingen speelden hierop in door middel van de situering van hun onderzoeksthema's. Tevens kwamen de businessopportunities die hieruit voortvloeien voor West-Vlaamse bedrijven aan bod.

Het forum vormde een eerste aanzet voor het uitwerken van een provinciaal strategisch plan 'Zorgeconomie' dat moet leiden tot concrete acties en duurzame innovatieprojecten met 'zorg voor de toekomst in West-Vlaanderen': enerzijds ervoor zorgen dat elke inwoner in de toekomst kwaliteitsvolle zorg krijgt, anderzijds ervoor zorgen dat onze (kennis)economie gestimuleerd wordt.

Aan de basis van een strategisch plan Zorgeconomie ligt de **conceptnota 'Zorg voor de toekomst'**.

De strategische werkgroep Zorgeconomie met vertegenwoordiging uit de zorgsector, kennis- en expertisecentra en toeleveranciers kwam hiervoor een eerste keer samen op 15 november.

Een eerste fase in het onderzoek betrof de inventarisatie van:

- de tewerkstelling van het West-Vlaamse zorglandschap en de noden van de West-Vlaamse zorginstellingen met betrekking tot zorg en innovatie;
- de toeleveranciers van de zorgsector en de noden van de toeleveranciers met betrekking tot innovatie;
- de opleidingen gelieerd aan zorg en zorgtechnologie en de onderzoeksthema's van onze West-Vlaamse kennisinstellingen.

Uit het onderzoek naar de toeleveranciers van de zorgsector en de noden van de toeleveranciers bleek dat heel wat bedrijven moeilijk hun weg vinden als (nieuwe) toeleveranciers naar de zorgmarkt. Dit is vooral te wijten aan het feit dat de zorgwereld een sector is met haar eigen wetmatigheden en gekenmerkt wordt door een sterke fragmentatie.

Dit in combinatie met de specifieke uitdagingen van het aankoopbeleid van zorginstellingen, meer bepaald de nakende inwerkingtreding van de nieuwe overheidsopdrachtenreglementering, leidde tot de vaststelling dat de ontwikkeling van een gezamenlijke aankoopprocedure voor de regionale zorginstellingen een meerwaarde kan betekenen voor zowel de zorginstellingen (vraagzijde) als de lokale ondernemers (aanbodzijde).

De POM West-Vlaanderen heeft in samenwerking met de West-Vlaamse ziekenhuizen een opdracht uitgeschreven om de optimale samenwerkingsvorm te onderzoeken die de West-Vlaamse ziekenhuizen toelaat om over te gaan tot een gezamenlijke aankoopprocedure.

Op 5 december 2012 werd door **10 ziekenhuizen** met name het AZ Sint-Lucas Brugge, AZ Sint-Augustinus Veurne, Koningin Elisabeth Instituut Oostduinkerke, Sint-Andreas ziekenhuis Tielt, Sint-Jozef ziekenhuis Izegem, Sint-Rembertziekenhuis Torhout, O.L.V. van Lourdes Waregem, Gezondheidszorg Oostkust (Knokke-Blankenberge), Jan Ypermanziekenhuis Ieper en AZ Damiaan Oostende de officiële samenwerkingsovereenkomst ondertekend voor een **gezamenlijke opdrachtcentrale** vanaf januari 2013.

Deze opdrachtcentrale kan eveneens gebruikt worden als hefboom om lokale, kleine en middelgrote ondernemingen te sensibiliseren naar mogelijke toeleveringskansen aan de West-Vlaamse zorginstellingen.

Het onderzoek werd gefinancierd in het kader van het Interreg IVB Noordzee project '**North Sea Supply Connect**', dat tot doelstelling heeft de toegang van lokale (innovatieve) KMO's naar grote (inter)nationale opdrachten van grote bedrijven te vergemakkelijken. Het Agentschap Ondernemen en de Provincie West-Vlaanderen co-financierden het project.

---

3. DUURZAME GOEDERENSTROMEN EN WEST-VLAAMSE LOGISTIEKE KNOOPPUNTEN REALISEREN

3.1. DE EXTENDED GATEWAY ALS RICHTINGGEVENDE RUIMTELIJK-ECONOMISCHE STRUCTUUR IN WEST-VLAANDEREN

In dit kader heeft de POM West-Vlaanderen in 2012 de ontwikkeling van een ruimtelijk-economisch masterplan logistiek opgestart in samenwerking met de diverse stakeholders.

3.2. DUURZAME GOEDERENSTROMEN REALISEREN EN SENSIBILISEREN OVER HET BELANG VAN LOGISTIEK

3.2.1. Shuttledienst Roeselare-Venlo

Op maandag 17 december 2012 startte een proef met een dagelijkse shuttledienst voor het vervoer van verse groenten en fruit van de Belgische REO Veiling in Roeselare naar het Nederlandse Venlo met als doel een klokvaste en duurzame shuttleverbinding tussen beide regio's. De testfase resulteerde in 2013 in een samenwerkingsakkoord tussen beide regio's voor de verderzetting van de shuttledienst.

In dit project werken de Venlose handelaars Frankort & Koning, Langfruit en Weyers samen om hun goederenstromen vanuit Roeselare naar Venlo te bundelen. Tot nu toe reden dagelijks verschillende vrachtwagens, soms slechts gedeeltelijk geladen, van de REO Veiling naar Venlo. De deelnemers aan de shuttle verwachten met de nieuwe dienst niet alleen efficiënter te werken maar ook via deze bundeling van goederenstromen een belangrijke stap te zetten in de verduurzaming van hun transport door minder voertuigkilometers te maken. Bovendien garandeert de shuttledienst een tijdige levering van de producten bij de handelaars in Venlo waardoor ze diezelfde dag nog verder vervoerd kunnen worden richting de Duitse Retail. Hierdoor verruimen niet enkel de afzetmogelijkheden voor West-Vlaamse producten maar ontstaan ook bijkomende opportuniteiten voor de uitbreiding van het aankoopassortiment met nieuwe producten.

Om deze tijdige levering te garanderen engageert REO Veiling zich ertoe om dagelijks de ladingen van de drie Venlose handelaars tijdig samen te brengen op één kade zodat de logistieke dienstverlener Franken Transport uit Bergen (NL) een klokvaste verbinding kan realiseren. Vroeg in de ochtend communiceert REO Veiling de verwachte vervoerscapaciteit van die dag aan de transporteur. Ook de handelaars krijgen deze informatie en kunnen alsnog extra producten via klokverkoop van de REO Veiling afnemen.

De proef werd opgezet door de POM West-Vlaanderen samen met Greenport Venlo Innovation Center (GVIC) en kadert in het Interreg IV A project Oost West Poort. Het doel van dit project bestaat erin de bestaande economische en logistieke samenwerking tussen West-Vlaanderen en de regio Venlo verder uit te bouwen. Beide regio's vormen voor elkaar immers een toegangspoort tot belangrijke afzetmarkten.

Oost West Poort is een project in het INTERREG IV A – Vlaanderen-Nederland programma dat onderdeel uitmaakt van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO).

(www.oostwestpoort.eu).

In 2012 had ook een marktbevraging van de voedingssector plaats en werd intensief onderzoek verricht naar de realisatie van een duurzame transportcorridor via short sea (Zeebrugge-Noorwegen).

3.2.2. Duurzaam transport via de binnenvaart

Na een eerste pilootproject in Brussel organiseerde **Watertruck** een tweede pilootproject, namelijk een transnationaal transport van zout (Quatannens) en schroot (Willems nv) tussen Oss (Nederland), Gistel en Antwerpen. Het Watertruckproject maakte hiervoor gebruik van het kanaal van Plassendale.

Watertruck hanteert het duwbak-duwboot-principe dat vandaag al veelvuldig gebruikt wordt op de grotere waterwegen. De vertaling naar de kleine binnenwateren is echter nieuw.

Voor deze proefvaart werden vier duwbakken met zout geleverd bij zouthandelaar Quatannens, gelegen aan het kanaal van Plassendale in Gistel. Met behulp van een kraan werden de bakken leeg gemaakt. Firma Willems nv vulde ze opnieuw met schroot voor transport naar Kallo. De duurtijd van het volledige traject nam anderhalve week in beslag. De proefvaart had plaats op 2 oktober in aanwezigheid van Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit & Openbare Werken.

Een belangrijk voordeel van het Watertruckprincipe is de mogelijkheid om kleinere volumes in gecombineerde transporten kostenefficiënt op het water te zetten. Bedrijven uit verschillende sectoren kunnen op deze manier hun transport in konvooi organiseren. De POM West-Vlaanderen zet zich in om de bedrijven te laten samenwerken zodat Watertruck als een volwaardig initiatief uitgebouwd kan worden.

Het project werd voor de helft gefinancierd door Europese fondsen uit het Interreg IVB-programma. De andere helft wordt gedragen door de partners in het Watertruckproject, een consortium met Belgische, Franse en Nederlandse partners.

3.2.3. Randvoorwaarden transport en logistiek

a. Convenanten havens Zeebrugge en Oostende

Met de havenbesturen van Zeebrugge en Oostende werden in 2012 convenanten afgesloten waarbij de wederzijdse erkenning en de bereidheid tot samenwerking voor een sterk logistiek en industrieel West-Vlaanderen bevestigd werd.

---

b. Ondersteuning Postgraduaat Supply Chain Management

In september 2012 organiseerde Brugge Business School, de management school van KHBO, voor de tweede maal de opleiding postgraduaat Supply Chain Management. De opleiding is in hoofdzaak bedoeld voor werknemers uit de logistieke sector of uit het Supply Chain Management. Het programma bestaat uit 40 sessies met toelichting over de basisconcepten van Supply Chain Management aangevuld met praktische inzichten en praktijkvoorbeelden. Tijdens en na de opleiding werken de deelnemers aan een project dat toelaat om de opgedane kennis toe te passen op de eigen bedrijfsproblemen. Op die manier garandeert Brugge Business School dat de investering in de opleiding zichzelf op korte termijn 'terugverdient'. Dat deze aanpak succes kent blijkt uit de inschrijvingsaantallen. Zowel in 2011 als in 2012 volgden een 15-tal cursisten de opleiding.

Het postgraduaat Supply Chain Management werd ontwikkeld in het kader van het Interreg IV A project Oost West Poort (www.oostwestpoort.eu). Eén van de doelstellingen in dit project is het uitbouwen en verder versterken van de logistieke kennisinfrastructuur in West-Vlaanderen. Het postgraduaat wordt als opstap gezien voor de uitbouw van een master Supply Chain Management in West-Vlaanderen.

3.3. Promotie van de West-Vlaamse logistieke infrastructuur en dienstverlening

3.3.1. Marketing- en acquisitiestrategie

De POM West-Vlaanderen wil de West-Vlaamse logistieke infrastructuur en dienstverlening in binnen- en buitenland promoten met als doel het aanbod aan logistieke dienstverleners en distributieactiviteiten in West-Vlaanderen substantieel te verhogen. In dit kader werd in 2012 een marketing- en acquisitiestrategie opgestart.

3.3.2. Promotie West-Vlaamse logistieke infrastructuur en dienstverlening

Diverse acties werden ondernomen om de West-Vlaamse logistieke infrastructuur en dienstverlening te promoten via:

- openingsevent **Provinciaal Ankerpunt Logistiek**

Op 5 juli 2012 werd het Provinciaal Ankerpunt Logistiek in Zeebrugge officieel geopend. In dit gebouw is een team van de POM West-Vlaanderen gehuisvest dat een dienstverlening op provinciaal niveau zal uitbouwen op het vlak van transport en logistiek. Het gebouw werd gefinancierd door de Provincie en het Europese EFRO doelstelling 2-programma.

De marktwerking vormt de primaire focus van het ankerpunt. De POM West-Vlaanderen neemt hierbij de rol op van matchmaker tussen vraag en aanbod, namelijk tussen de industrie en de logistieke sector. Belangrijkste doelstelling is het groeperen van ladingen met het oog op de verdere ontwikkeling van intermodale corridors vanuit West-Vlaanderen. Dit zowel per spoor, binnenvaart als short en deep sea.

Daarnaast wil de POM West-Vlaanderen ook werk maken van een aantal belangrijke randvoorwaarden zoals bijvoorbeeld meer ruimte en een betere infrastructuur voor logistieke activiteiten, een markt- en toekomstgerichte opleidingswaaier en een meer gerichte promotie en marketing van West-Vlaanderen als logistieke draaischijf.

Basisuitgangspunt is het werken in synergie en complementariteit met bestaande organisaties, dit zowel op West-Vlaams als Vlaams niveau;

- promofilmpje 'Innoverende topregio in agrovoedingslogistiek', naar aanleiding van de conferentie agrovoedingslogistiek op 5 november 2012;
- folders, Impulskrant Logistiek (Krant van West-Vlaanderen), ...

II. SAMENWERKEN OVER DE GRENZEN HEEN

1. EEN DUURZAAM BELEID ROND INTERNATIONALISERING UITBOUWEN

1.1. Internationaal zakendoen voor startende ondernemers en KMO's

1.1.1. AlliaTra en 2 Seas Trade

De POM West-Vlaanderen bouwt verschillende initiatieven uit om startende ondernemingen en KMO's te stimuleren bij het internationaal zakendoen. Binnen het 2 Seas Trade project (Interreg 2 Zeeën) werkt de POM West-Vlaanderen samen met VOKA West- en Oost-Vlaanderen, de Kamer van Koophandel van Zuidwest-Nederland en diverse publieke en private organisaties uit Kent (UK), workshops en seminars, mini-handelsmissies, beursdeelnames en -bezoeken uit.

Een greep uit het aanbod: grensoverschrijdende stand op de voedingsbeurs Tavola in Kortrijk Xpo waar vier bedrijven uit Kent en uit Nederland hun eerste internationale handelscontracten in de wacht sleepten, een 'Creative Industries Visit' met netwerklunch, bezoek aan de Biënnale Interieur en een interactieve workshop bij Creax, ...

Het Interregproject AlliaTra ging in oktober 2012 officieel van start met een netwerkevent waarbij de aanwezigen nuttige tips kregen over hoe ze als jong, startend bedrijf kunnen internationaliseren. Samen met onze partners uit Noord-Frankrijk willen we verder startende ondernemers begeleiden door de realisatie van ondernemers- en peterschapskettingen en door hun deelname aan professionele beurzen te faciliteren en te professionaliseren. Dit vormt tevens een opstap naar de creatie van een reëel grensoverschrijdend netwerk van startercentra samen met het 'Réseau des Ruches' van het Département du Nord.

1.2. West-Vlaamse missies

De POM West-Vlaanderen voerde een marktonderzoek uit bij de West-Vlaamse voedingsindustrie naar de potenties voor een rodevruchtenmissie naar Lubelski (Polen). Een prospectief bezoek aan Energetic Fair in Lubelski leerde meer over de marktpotentie voor de West-Vlaamse bedrijven.

De POM nam in 2012 deel aan de volgende missies:

- Ningbo-missie (China) in aanwezigheid van gedeputeerde Bart Naeyaert, provincieraadslid Yves Debaere, VOKA, Westvlees, REO Veiling en Bart's Patatoes met focus op de voedingssector (productie en transport);
- VOKA-missie naar Vietnam in aanwezigheid van gouverneur Carl Decaluwé en gedeputeerde Marleen Titeca-Decraene met als doel de marktmogelijkheden voor de West-Vlaamse bedrijven te onderzoeken alsook kennis te maken met de economische cultuur.

In het kader van het Interreg IV B Noordzee project 'North Sea Supply Connect' trok een POM delegatie aangevuld met vertegenwoordigers van Flanders' Maritime Cluster, KHBO, HOWEST, Haven van Oostende, UGent, Greenbridge en Sirris, begin juli 2012 naar Noord-Duitsland voor een werkbezoek. De delegatieleden zijn de leden van de kerngroep van de West-Vlaamse 'Fabriek van de Toekomst' Blue Energy, waarin volop ingezet wordt op offshore (wind)energie. De bedoeling was om de relevante actoren in Bremen te ontmoeten en hun rol in de opbouw van de sector nader te bepalen. De gastheer, Wirtschaftsförderung Bremen GmbH, had een goed gevuld en interessant programma opgesteld.

De offshore wind energie sector in Bremerhaven is booming, zoveel is duidelijk. Dat was ook nodig, want slechts een 10-tal jaren geleden kende Bremerhaven een hoge werkloosheid, zelf over de 20%. Toen hebben lokale, regionale en nationale overheden én de industrie beslist de handen in elkaar te slaan om een relanceplan op te zetten. Tijdens het bezoek werden de resultaten getoond van 10 jaar gecoördineerd en coherent beleid. Het bezoek bood de West-Vlaamse delegatie inzicht in de succesfactoren die zo'n relance mogelijk maken.

III. DE OMGEVINGS- EN LEEFKWALITEIT VERBETEREN

1. BEDRIJVEN, BEDRIJVENCLUSTERS EN BEDRIJVENTERREINEN BEGELEIDEN NAAR DUURZAAM ONDERNEMEN

1.1. Stimuleren van duurzaam/maatschappelijk verantwoord ondernemen bij de West-Vlaamse bedrijven

1.1.1. Coördinatie West-Vlaams Charter Duurzaam Ondernemen

Het West-Vlaams Charter Duurzaam Ondernemen is een hulpinstrument om vrijwillig het bedrijfsbeleid rond duurzaam ondernemen te structureren en te werken aan continue verbetering van de prestaties op milieu, sociaal en economisch vlak.

Via het ondertekenen van het West-Vlaams Charter Duurzaam Ondernemen engageren bedrijven zich om proactief te werken rond 10 thema's waaraan elk jaar concrete doelstellingen en acties gekoppeld worden. Tijdens een jaarlijkse evaluatie beoordeelt een team van onafhankelijke deskundigen de geleverde prestaties en denkt het evaluatieteam constructief mee over aandachtspunten en verbeteropties. Na een positieve evaluatie worden de bedrijven gehonoreerd en ontvangen ze het jaarcertificaat.

Bij de start van de 20ste cyclus werd het inhoudelijke aspect van het Charter aangepast om nog meer in te spelen op nieuwe internationale reglementeringen en nieuwe trends. Zo werd het Charter meer afgestemd op de ISO 26000-norm door opname van het thema 'maatschappelijk engagement' zowel lokaal als internationaal. Het Charter focust nu ook op acties zoals het verstrekken van correcte productinformatie, risicobeheersing, biodiversiteit en duurzaam transport.

Tijdens een academische zitting in Bredene op 21 juni ontvingen 50 bedrijven of organisaties het jaarcertificaat 2012 van het West-Vlaams Charter Duurzaam Ondernemen.

Bij de 50 laureaten waren er negen bedrijven die minstens al voor de tiende keer een jaarcertificaat van het Charter ontvingen. Twaalf ondernemingen die vorig jaar het Charter ondertekenden behaalden het jaarcertificaat: 4AD uit Diksmuide, BSV-Devamix uit Harelbeke, Buromac uit Brugge, Deknudt Mirror Works uit Deerlijk, Devagro uit Desselgem, Katho campus Kortrijk, Katho campus Tielt, Katho campus Torhout, Kortrijk Xpo uit Kortrijk, Pepsico Veurne uit Veurne, Proviron Basic Chemicals uit Oostende en The Outsider Coast uit Nieuwpoort.

In maart 2012 ondertekenden zeven extra bedrijven hun engagement. Zij vervoegen de 181 bedrijven die sinds 1993 het West-Vlaams Charter ondertekenden.

In het kader van het Charter werden in de loop van 2012 verscheidene infosessies (prospectie deelnemers cyclus 2013-2014) georganiseerd. In Oostende en Diksmuide hadden ervaringsuitwisselings-sessies plaats gekoppeld aan een bedrijfsbezoek bij respectievelijk Daikin en Deceuninck.

Twintig nieuwe deelnemers hebben hun aanvraag tot ondertekening van het Charter ingediend. In oktober werd de website www.charterduurzaamondernemen.be officieel gelanceerd. Naast algemene info, agenda en nieuwsbrief worden op de website ook interessante bedrijfscases van 60 deelnemers aan het Charter in fichevorm opgenomen. Deze fiches kunnen per thema en per bedrijfssector geselecteerd worden. Het extranet voor de rapportering van de charterdeelnemers is ook operationeel.

1.2. Bedrijven aanzetten tot rationeel gebruik van materialen, energie en water

De POM West-Vlaanderen stimuleert en begeleidt bedrijven om energie en water rationeel te gebruiken in complementariteit met bestaande en zich ontwikkelende kenniscentra.

1.2.1. Clustergerichte acties

a. Waterscans en wateradviezen

In 2012 kregen 12 bedrijven (6 productiebedrijven en 6 dienstverlenende bedrijven/organisaties) wateradvies na het uitvoeren van een waterscan of het stellen van een watervraag.

Drie clustergerichte acties werden uitgevoerd:

1. bedrijven op het bedrijventerrein Wevelgem-Zuid werden bevraagd naar hun waterverbruik om synergie te zoeken in waterbevoorrading;
2. via 'De Groene Sleutel' werd een oproep gericht naar de horecabedrijven om een waterscan te laten uitvoeren;
3. in samenwerking met Vlakwa werd voor de wasserijsector een thema-avond georganiseerd. De geïnteresseerde wasserijen kregen de gelegenheid in te tekenen voor een waterscan.

De POM West-Vlaanderen organiseerde samen met Vlakwa vzw in 2012 drie thema-avonden rond het onderwerp water voor milieuverantwoordelijken en ondernemers:

1. nieuwe bacteriële mogelijkheden voor de biologische waterzuivering;
2. heb ik mijn waterverbruik onder controle?
3. regenwater verstandig beheren.

De POM West-Vlaanderen is betrokken bij verschillende initiatieven van Vlakwa, namelijk als lid van de stuurgroep van de studie 'het socio-economisch belang van water' en de opmaak van een Vlaamse watermatrix.

De POM werkte mee aan de haalbaarheidsstudie van Ardo voor het gebruik van het effluent als irrigatiewater voor de uitwerking van het wetgevend aspect.

b. Duurzaam industrieel bouwen

In 2012 hebben 23 West-Vlaamse bedrijven de gratis audit duurzaam industrieel bouwen aangevraagd. Via de audit duurzaam industrieel bouwen stimuleert de POM West-Vlaanderen, in samenwerking met het Agentschap Ondernemen, het duurzaam bouwen of renoveren van kantoor- en industriële panden. Tijdens de audit geven de adviseurs informatie en advies over wettelijke verplichtingen, energie- en milieubesparende maatregelen, comfortverhogende ingrepen en steunmaatregelen.

Een duurzaam gebouw combineert een aangename, comfortabele werkomgeving met een lage milieu-impact en een aanvaardbare prijs. Op lange termijn is duurzaam bouwen financieel voordeliger door het efficiënt gebruik van materialen, water, energie en andere grondstoffen over de hele levensduur van het gebouw.

Op de webstek www.duurzaamindustrieelbouwen.be van de POM vindt de bouwheer een overzicht van de verschillende elementen van duurzaam industrieel bouwen, een aantal praktische aandachtspunten en een overzicht van de belangrijkste regelgeving. De webstek bevat ook enkele voorbeelden van duurzame gebouwen zoals het gebouw van International Tours in Oostende. De POM West-Vlaanderen werkt ook samen met RESOC Westhoek rond de promotie van duurzaam bouwen. Op 3 en 23 oktober was er het bezoek aan het nieuwe kantoorgebouw van Valcke Prefab beton in Vlamertinge. Op 5 december vond het event 'Duurzaam bouwen en renoveren 2012' plaats in Koksijde. Vier interessante workshops werden gevolgd door een netwerkmoment.

1.2.2. Proefprojecten rationeel energiegebruik en hernieuwbare energie

In het kader van de ontwikkeling van proefprojecten rationeel energiegebruik vervult de POM West-Vlaanderen een brugfunctie tussen bedrijven en andere organisaties als kennisinstellingen of overheden.

a. Coöperatie GOW!

De coöperatie GOW! (Groen Op Wielen/Green On Wheels), opgericht op 19 december 2012, wil het draagvlak voor duurzame mobiliteit vergroten en het rijden op alternatieve brandstoffen zoals aardgas stimuleren. Aardgas is een milieuvriendelijk en goedkoper alternatief voor traditionele brandstoffen als diesel en benzine. Naast sensibilisering zal de uitbouw van een aantal aardgas-tankstations tot de eerste concrete activiteiten van GOW! behoren. De POM is één van de bezielers van de coöperatie. Andere betrokken partijen bij de oprichting zijn de Stad Ieper, Westgas Ieper, Tuinsappen Lombarts-Calville, Ecotechnieken en Green Point Supplies. De POM organiseerde samen met de Stad Ieper een infosessie voor 90 aanwezigen in Ieper in april 2012 en was bij het volledige opstarttraject betrokken. De coöperatie werd bekroond met de Coop Award, een award uitgereikt door het Coop Buro die beloftevolle en innovatieve coöperaties in de kijker zet.

b. Praktijkdag Nieuwe Mobiliteit

Op dinsdag 11 september 2012 organiseerde de POM West-Vlaanderen in samenwerking met het provinciebestuur, Mobimix en Westtoer een praktijkdag Nieuwe Mobiliteit in het Provinciehuis Boeverbos. 177 deelnemers namen deel aan het avondprogramma voor bedrijven. In primeur werd er ook de POM-aardgaswagen voorgesteld.

c. Project Stevin

Het project Stevin is een belangrijk sluitstuk om de energievraag, -productie, -distributie en -transmissie in West-Vlaanderen te verzekeren. Het project omvat de hoogspanningsinfrastructuur in Zeebrugge en de hoogspanningsleiding tussen Zeebrugge en Zomergem aangesloten via de hoogspanningsinfrastructuur in Zomergem (Horta-project). Een snelle realisatie van het Stevin-project (gecombineerd met het Horta-project) is noodzakelijk om volgende redenen:

- **De aansluiting op het elektriciteitsnet ('net') van vier bijkomende offshore windparken in de periode 2014-2019** (Norther, Rentel, Seastar, Mermaid, ca. 1.200 MW), goed voor een investering van ruim **4 miljard euro**. Een raming van de POM West-Vlaanderen leert dat dit gepaard gaat met een conservatieve jobcreatie van minimum 3.000 voltijdse jobs in West-Vlaanderen, gegarandeerd over een periode van 10 jaar.
- **De aansluiting op het net van hernieuwbare energiecentrales gelegen in West-Vlaanderen.** In 2010 was er initieel sprake van het niet kunnen aansluiten van talrijke projecten op het net. Na bemiddeling van ODE en de POM West-Vlaanderen werden voor een aantal dossiers een 'voorwaardelijke aansluiting' verkregen, die inhoudt dat de installatie op vraag van Elia van het net gehaald wordt bij netverzadiging. In 2011 kon 114 MW aan biomassa, wind en zonne-installaties slechts een 'voorwaardelijke aansluiting' verkrijgen.
- **Een transnationaal en diffuus net is absoluut noodzakelijk om hernieuwbare energiebronnen (van welke oorsprong dan ook) aan te koppelen, gezien het decentrale en periodieke karakter van deze energie.** Op deze manier heeft het Stevin-project ook een duidelijke rol te spelen in een internationale hoogspanningsvisie, met transnationale netversterkingen en mogelijks een Noordzee interconnectie. Dit laat toe om op lange termijn zowel de omschakeling naar hernieuwbare energieproductie als de energiebevoorrading te garanderen.

De POM West-Vlaanderen engageert zich samen met haar stakeholders om dit dossier pragmatisch én gefundeerd op te volgen en het belang ervan voor de West-Vlaamse economie te erkennen.

1.2.3. Interregprojecten

a. Arbor

Sinds juni 2011 werkt de POM West-Vlaanderen mee aan het transnationale Interreg IVB-project ARBOR. Ze is voornamelijk actief binnen het eerste werkpakket dat focust op de duurzame productie van biomassa voor bio-energie, meer bepaald in volgende acties:

- **Benchmarkrapport**
De POM werkte hiervoor nauw samen met Inagro. Dit rapport beschrijft de nationale strategieën voor hernieuwbare energie voor alle lidstaten die deelnemen aan het ARBOR-project. Ook komen de verschillende steunkaders voor bio-energie en best practices aan bod.
- **Kortoomloophout (KOH)**
Kortoomloophout is een teelt van snelgroeïende boomsoorten, zoals wilg of populier, die periodiek worden geoogst en waarbij de geoogste houtchips worden benut voor de productie van groene warmte. De POM plantte in 2012 op vijf locaties in West-Vlaanderen KOH aan. Telkens ging het om onbenutte industriegrond, die door de aanplant van het KOH een tussentijdse, duurzame benutting kreeg. In totaal werd zo'n vier ha aangeplant.

- Synergieparken

In 2012 bracht de POM de biomassamarkt in de regio Roeselare in kaart, met als doel de ontbrekende linken tussen vraag en aanbod te leggen om zo te komen tot een meer lokale valorisatie van de in West-Vlaanderen geproduceerde biomassastromen. Hierbij werd ook de energetische benutting van organisch-biologisch afval op het eigen bedrijf geëvalueerd.

b. Energyvision North Sea Region (EVNSR)

De Haven van Oostende, Power-Link en de POM West-Vlaanderen zijn partner in het Europese Clusterproject **Energy Vision North Sea Region** (Interreg North Sea Region). Energy Valley Foundation uit Groningen is leadpartner. Verder zijn er regiopartners uit Nederland, Duitsland, Denemarken en Zweden betrokken. Dit koepelproject brengt partners van diverse Interreg-energieprojecten samen om de projectresultaten uit te wisselen, de sterktes en de zwaktes van de projecten te bespreken en hieruit lessen te trekken met het oog op de volgende Interregproject-periode (2014-2020). De POM West-Vlaanderen is in dit traject coördinator voor de projecten Answer en Arbor. Tevens wordt een beleidsvisie uitgewerkt voor de North Sea Region op basis van de sterktes en zwaktes van de diverse Noordzeeregio's omtrent hernieuwbare energie. Deze visie moet het Interreg-secretariaat helpen om de krijtlijnen uit te zetten voor toekomstige oproepen en projectbeoordelingen rond hernieuwbare energie. In dit kader werd per regio een PESTEL- en SWOT-analyse uitgewerkt ter voorbereiding van een globale analyse voor het hele Interreggebied die de basis vormt voor een roadmap en een witboek voor de toekomstige Interregperiode. Ook worden concrete businesscases voorbereid die mogelijkheden bieden voor een overkoepelende Interregaanpak. De scope van deze analyses en businesscases richt zich daarbij op:

- verhogen van het aanbod van hernieuwbare energie in de regionale energieproductie;
- businessontwikkeling in de hernieuwbare energiesector.

Via diverse communicatieacties worden deze analyses en visies ook ruim verspreid. Naast een website (www.energyvision.info) en een elektronische nieuwsbrief, zijn er ook toonaangevende conferenties en beurzen over hernieuwbare energie in het Interreggebied. Het project startte op 1 januari 2012 en loopt tot eind juni 2013. Een eindseminarie wordt gepland tijdens de European Sustainable Energyweek in Brussel eind juni.

De drie West-Vlaamse partners in dit project hebben deze West-Vlaamse en North Sea Region ontwerp analyses voorgelegd aan meerdere West-Vlaamse en Vlaamse stakeholders in het hernieuwbaar energieverhaal om een breder draagvlak te krijgen voor de regionale analyse en waar mogelijk deze nog bij te sturen. Via overleg en brainstorming met deze stakeholders worden deze documenten nu als instrument gebruikt ter voorbereiding van een provinciaal beleid over hernieuwbare energie. De POM neemt hierbij de rol van coördinator op.

---

c. *Eco2Profit*

- **Eco2Profit-Thermografische scans**
Veel bedrijven beschikken nog steeds niet over een goede dakisolatie en verspillen bijgevolg warmte en geld. De POM West-Vlaanderen hielp hen op weg om energie te besparen. Tijdens de nacht van 21 op 22 februari 2012 werd een thermografische luchtfoto genomen van enkele West-Vlaamse bedrijventerreinen: Kampveld in Oostkamp, Herdersbrug in Brugge, Transportzone Zeebrugge en Plassendale in Oostende. Verschillende bedrijven werkten mee aan deze thermografische warmteopnames door gegevens aan te leveren over hun gebouwen alsook de temperatuur onder het dak op het moment van de opname van de warmtefoto vanuit de lucht. Na kalibratie van deze gegevens werd een kleurenlegende opgemaakt die de bedrijven toeliet om zelf na te gaan hoe het zit met de eigen dakisolatie. Op 29 november werden de resultaten voorgesteld op een workshop in Greenbridge Oostende.
- **Groepsaanbod thermografische audits**
In totaal konden 17 individuele thermografische bedrijfsscans aangeboden worden aan bedrijven gelegen op een bedrijventerrein in (Zee)Brugge, Oostkamp of Oostende. De thermografische scan laat toe om energieverliezen (isolatieproblemen, koudebruggen, kieren en spleten) in gebouwen en ketels op te sporen en te visualiseren aan de hand van een kleurenfoto. Ook voor andere thermografische diensten, zoals de controle van elektrische kasten, werd een groeps prijs verkregen waar deze bedrijven al dan niet gebruik van konden maken. De scans worden uitgevoerd tussen januari en mei 2013.
- **Beleidsondersteuning**
Het studie bureau Z.E.S. werd aangesteld door de stuurgroep van Eco2Profit voor het uitvoeren van een inventarisatie van de bestaande ondersteuningsmaatregelen voor rationeel energiegebruik en hernieuwbare energie en voor het opstellen van een rapport dat knelpunten, barrières en opportuniteiten aan het licht brengt.
- **CO₂-monitoring tool**
Om een actief energie- en klimaatbeleid te voeren op een bedrijventerrein is een eerste stap de kennisopbouw van de activiteiten op het terrein. Hiervoor is een gebruiksvriendelijke monitoring tool een goed instrument. De stuurgroep van Eco2Profit stelde daartoe het VITO aan om een dergelijke online tool te ontwikkelen. In de loop van 2013 zal deze tool operationeel zijn en kunnen de verschillende actoren in Vlaanderen en Nederland volgens dezelfde methodiek een energetische doorlichting van een bedrijventerrein uitvoeren en bedrijventerreinen met elkaar benchmarken.
- **Blower-door test**
Het uitvoeren van een blower-door test is voorlopig nog weinig gekend en wordt toegepast in industrieel verwarmde ruimtes en kantoren. Via deze test kunnen problemen met de isolatie en luchtdichtheid van gebouwen aan het licht gebracht worden om op deze manier structureel energie te besparen bij het verwarmen van de gebouwen. In het kader van het Eco2Profit-project konden drie bedrijven die zich kandidaat stelden gebruikmaken van een dergelijke test om energie en dus geld te besparen.

- **Openbare verlichting Greenbridge**
Op 29 november had de Cleantech Nocturne plaats, georganiseerd door UGent Power-Link, Greenbridge demonstrator: 'The Energy Box', POM West-Vlaanderen, Haven Oostende, Stad Oostende, EOS en VOKA West-Vlaanderen, met als doel initiatieven te promoten rond duurzame en hernieuwbare energie in West-Vlaanderen. Het Greenbridge wetenschapspark werd tijdens het event ingehuldigd als een unieke demonstratiesite voor duurzame openbare verlichting gefinancierd door de Provincie West-Vlaanderen, Europa (EFRO-steun) en de UGent.
- **Walstroom**
Het havenbestuur van Zeebrugge en de POM West-Vlaanderen hebben in het kader van het Europese project ECO₂PROFIT het studiebureau Ingenium de opdracht gegeven om voor de helft van de trafiek in de haven van Zeebrugge na te gaan of het technisch en financieel haalbaar is om walstroomfaciliteiten te voorzien aan wal en op de schepen. Dit onderzoek is uniek voor Vlaanderen, aangezien de mogelijkheden voor de helft van de scheepvaartbewegingen in de haven onderzocht werden en de diversiteit van de schepen een specifieke aanpak vereisten. Walstroom is het voorzien van een elektrische verbinding tussen wal en schip. Dit zorgt ervoor dat de scheepsgeneratoren uitgeschakeld kunnen worden tijdens het verblijf van het schip in de haven. Daardoor worden de rookgasemissies in de havens in sterke mate gereduceerd en wordt lawaaihinder vermeden.
De resultaten van de studie werden op 7 maart 2013 voorgesteld tijdens een workshop in Zeebrugge.
- **Eco2Profit-Warmtenetten**
Eén van de projectdoelstellingen van Eco2Profit is het nagaan van de haalbaarheid van rest-warmtevalorisatie van bedrijven op bedrijventerreinen. Deze haalbaarheidsstudie naar de aanleg van een warmtenet in Oostende en de uitbreiding van het bestaande warmtenet in Brugge geeft hier uitvoering aan. In deze studie wordt de technische en economische haalbaarheid onderzocht van een warmtenet in Oostende en een uitbreiding van het bestaande warmtenet in Brugge. De mogelijke warmteafname van telkens ongeveer 20 bedrijven en openbare gebouwen zal onderzocht worden, alsook de mogelijk bijkomende injectie van warmte door twee bedrijven in Brugge en vier bedrijven in Oostende.
De studieopdracht werd begin mei 2012 gegund aan het studiebureau Technum-Tractebel. De eindoplevering is gepland in april 2013.

1.2.4. Promotie groepsaankoop energie voor KMO's

De groepsaankoop groene stroom en gas 2011 werd begin 2012 afgesloten voor 139 bedrijven.

Door een groot volume gezamenlijk aan te kopen kan een meer gunstige prijs bedongen worden dan het geval is bij een individuele overstap. Per deelnemer leverde dit een gemiddelde besparing van 2.082 euro op.

De nieuwe groepsaankoop 2012 werd op 1 november gelanceerd in samenwerking met de POM Limburg en de POM Antwerpen. Met deze uitbreiding over de provinciegrenzen heen verwachten de POM's de groep deelnemers nog verder te vergroten. Naast het besparen op de energiefactuur wil men ook groene energie uit eigen streek een kans geven.

1.2.5. Ontwikkeling retentiebeleid via duurzaam ondernemen

a. Cleandrinks Oostende

Op 23 augustus 2012 organiseerde het duurzaamheidsnetwerk Kauri vzw in samenwerking met de POM West-Vlaanderen, Power-Link, de Haven van Oostende en Flanders Maritime Cluster een **'Cleandrinks' community- en netwerkevent** in Oostende. Het doel van dit innovatieve cleandrinks-concept is duurzaam ondernemerschap te stimuleren. Dat gebeurt door inspirerende sprekers en ondernemers uit te nodigen om samen te brainstormen over duurzaamheid als economische opportuniteit. Bij Cleandrinks gaat het dus niet alleen over goede ideeën, maar vooral over hoe je die maakt. Cleandrinks Oostende stond volledig in het teken van de businessopportuniteit die duurzaamheid biedt aan zee. Het event vond plaats in de maritieme site op de Slipwaykaai en werd gekaderd in de tentoonstelling 'Moments before the flood' van kunstfotograaf Carl de Keyzer die tijdens het event ook toelichting gaf over de achtergrond en het concept van deze tentoonstelling. Verder waren er inspirerende voordrachten over de Vlaamse Baaien, het duurzaam visaanbod bij Delhaize, de Protos initiatieven rond water als hefboom tot ontwikkeling en de aanpak van EOS rond energiebesparing in Oostende. Het netwerkmoment werd enthousiast bijgewoond door een 120-tal deelnemers uit het bedrijfsleven, ngo's en overheid.

b. Energiejacht

Al enkele jaren organiseert de Bond Beter Leefmilieu op gemeentelijk niveau een succesrijke Energiejacht voor de burgers. Tijdens de Energiejacht proberen de deelnemers, onderverdeeld in groepjes van een tiental gezinnen onder begeleiding van een energiemeester op vier maanden tijd (december tot maart) zo veel mogelijk energie te besparen. Via de website www.energiejacht.be kunnen deelnemers hun meterstanden van gas, elektriciteit en water invoeren om hun energieverbruik en energiekosten op de voet te volgen. Vanaf december ontvangen de deelnemers wekelijks nieuwe energietips.

In overleg met de POM West-Vlaanderen, de dienst MiNaWa van de Provincie en in navolging van het inspirerende voorbeeld van het bedrijf OptimaT uit Lichtervelde wordt dit initiatief dit jaar ook als proefproject opengesteld voor bedrijven met teams van hun werknemers. Voor deelnemende bedrijven kan dit een mooie incentive zijn voor hun werknemers want vorig jaar leverde de energie-jacht per deelnemer gemiddeld een reductie van de energiekost met 140 euro. Aangezien gemotiveerde werknemers hun positieve thuiservaringen ook graag zullen toepassen op de werkvloer kan dit 'teambuildinginitiatief' zeker besparingen opleveren voor de deelnemende bedrijven.

Het initiatief werd toegelicht op een infosessie op 12 september. Een 20-tal bedrijven toonden interesse. Finaal nemen vijf bedrijven met meerdere teams deel aan deze energie-jacht. Het betreft OptimaT, Deknudt Mirrors, Katho Kortrijk, Belgomilk/Milcobel en Ardo. Ook de POM neemt met twee teams deel aan deze energie-jacht.

De energiemeesters konden tevens deelnemen aan enkele infosessies met thema's rond 'verlichting en subsidies' en 'isolatie' en aan bezoeken aan het Gezond (t)Huis in Waregem en Viessman in Roeselare.

1.2.6. Potenties warmtenetten glastuinbouw

Een eerste toepassing gebeurde in de glastuinbouwzone in Roeselare met restwarmte van de verbrandingsoven bij MIROM.

Voor de toekomstgerichte verdere ontwikkeling van de energie-intensieve glastuinbouwsector (tomaat, komkommer, aubergine, ...) in Midden West-Vlaanderen is het energievraagstuk van cruciaal belang. Stijgende verwarmingskosten samen met een streven naar meer duurzaamheid hebben de interesse gewekt naar een studie over de mogelijkheden van restwarmte-uitwisseling tussen industriële bedrijven en de glastuinbouw. Voor de regio Midden West-Vlaanderen werden al zones aangeduid waar er preferentieel nieuwe glastuinbouwcomplexen komen. De POM West-Vlaanderen werd door de Provincie West-Vlaanderen gevraagd op zoek te gaan naar bedrijven in Midden West-Vlaanderen die restwarmte en eventueel ook CO₂ kunnen aanleveren aan toekomstige glastuinbouwclusters in deze regio. In de loop van 2013 zal een opdracht gegund worden aan een studiebureau die de haalbaarheid zal onderzoeken van restwarmte-uitwisseling bij potentieel geïnteresseerde bedrijven.

1.2.7. RRB-conference 2012

De achtste editie van het RRB-seminarie 'International Conference on Renewable Resources & Biorefineries' vond plaats van 4 tot 6 juni 2012 in Toulouse. Dit jaarlijks congres wordt georganiseerd door de UGent, Ghent Bio-Energy Valley en de POM West-Vlaanderen. Tweejaarlijks wordt het congres in samenwerking met een buitenlandse partner georganiseerd. In 2012 werd de achtste RRB-conference georganiseerd in samenwerking met de Universiteit van Toulouse met Toulouse als gaststad. Dit internationaal forum focust op de toenemende impact van hernieuwbare grondstoffen en de uitdagingen voor de transitie naar een biogebaseerde economie. Het seminarie is uitgegroeid tot het ontmoetingsforum voor deskundigen uit de onderzoekswereld, industrie, overheid en venture capital providers. Nagenoeg 350 deelnemers uit een 30-tal landen werden geregistreerd voor de conferentie en drie satellietevents. Het gevarieerd programma omvatte een postertentoonstelling met 92 posterbijdragen, een minibeurs en 20 parallelle sessies met in totaal 54 lezingen en 16 korte presentaties van doctoraatstudenten. Deze sessies focusten op wetenschappelijke, technische, economische, milieu- en sociale aspecten van hernieuwbare grondstoffen en bioraffinage in al zijn facetten. De POM West-Vlaanderen nam daarbij een trekkersrol voor de sessies rond 'duurzaamheid' en 'financiering en beleid rond de transitie naar de bio-economie'.

In annex aan het forum konden de deelnemers een bezoek brengen aan het bedrijf Airbus dat zijn hoofdzetel en productiefaciliteiten heeft in Toulouse. Airbus focust sterk op het gebruik van nieuwe bioproducten in de luchtvaart. CIMV, the Biorefinery Concept was hoofdsponsor van het forum. De negende RRB-conference vindt plaats van 5 tot 7 juni 2013 in Antwerpen.

1.3. Verduurzaming van bedrijventerreinen en solitaire bedrijven ondersteunen en stimuleren

1.3.1. Oprichting bedrijventerreinverenigingen

De POM West-Vlaanderen stimuleert, begeleidt en ondersteunt de oprichting of de verdere uitbouw van bedrijventerreinverenigingen (onder meer Bedrijvig Brugge, APZI, Ievebe, PopInn, Grensland, Wevelgem Bleie, Kortrijk Noord, Waregem, Roeselare-opstartvergaderingen, Bitlar, TZZ, ...).

1.3.2. Coördinatie BTM-activiteiten

De coördinatie van de bedrijventerreinmanagementactiviteiten is grotendeels gekaderd in het project 'Eerste hulp bij BedrijvenTerreinManagement' (EHBTM).

a. Opleiding brandpreventie

De POM West-Vlaanderen coördineerde in 2012 vijf praktijkopleidingen brandbestrijding in het West-Vlaams Opleidingscentrum voor Brandweer-, Reddings- en Ambulancediensten in Roeselare (WOBRA). In het opleidingscentrum krijgen de cursisten eerst een theoretische toelichting over de eigenschappen van een brand, de mogelijke gevaren, de blusmiddelen en preventie. Daarna worden onder professionele begeleiding basistechnieken aangeleerd voor brandbestrijding met behulp van de eerste interventieblusmiddelen.

Door een collectieve opleiding te organiseren voor de bedrijven wordt het ook voor kleinere bedrijven mogelijk om één of meerdere werknemers de opleiding te laten volgen. In totaal namen 53 werknemers deel aan deze opleiding.

b. Zwerfvuilacties op bedrijventerreinen

Zwerfvuil op bedrijventerreinen blijft een actueel thema. De POM West-Vlaanderen organiseerde in 2012 twee zwerfvuilacties samen met de bedrijventerreinverenigingen, de gemeentes, de intercommunales en de bedrijven.

De schoonmaak van het openbaar domein werd uitgevoerd door de sociale tewerkstelling. Elk bedrijf van het bedrijventerrein kon aansluiten om op het eigen terrein zwerfvuil (geen bedrijfsafval) op te ruimen. De gemeentes leverden gratis zwerfvuilzakken, prikkers, hesjes en handschoenen aan de deelnemende bedrijven. Het opgehaalde zwerfvuil werd nadien gewogen en het resultaat werd ruim gecommuniceerd naar de pers, bedrijven en alle belanghebbenden.

Op 21 maart namen acht bedrijven deel aan de Roeselaarse lenteschoonmaak en op 10 juli ruimden 14 Ieperse bedrijven hun industrieterrein op. In totaal werd 2.000 kg zwerfvuil opgeruimd.

Het initiatief werkt inspirerend want sommige bedrijventerreinverenigingen gingen zelf aan de slag.

c. Persluchtlekdetectie

Perslucht is een dure energievorm. Ondanks de hoge kostprijs besteden weinig bedrijven aandacht aan een regelmatige controle van hun persluchtnet. Onterecht, want lekken zijn eenvoudig op te sporen en kunnen een aanzienlijke energie- en dus ook kostenbesparing betekenen!

Reeds jaren sensibiliseert de POM West-Vlaanderen de bedrijven voor deze problematiek en geeft informatie en begeleiding om persluchtlekken op te sporen. Bij een gastbedrijf op het bedrijventerrein wordt er regelmatig een workshop persluchtlekdetectie georganiseerd.

In 2012 werden er twee workshops georganiseerd, respectievelijk bij Coeembier in Kuurne en bij Drafab in Poperinge. Samen namen 18 werknemers deel uit 14 verschillende bedrijven.

Er werd gestart met een korte theoretische toelichting waarbij het belang van de controle wordt verduidelijkt. Nadien volgt een praktisch gedeelte waarbij de deelnemers met behulp van ultrasone apparatuur effectief de lekken gaan opsporen binnen het gastbedrijf. Deze workshops werden in samenwerking met SDT International georganiseerd.

De POM West-Vlaanderen beschikt over twee persluchtlekdetectoren (type SDT 170S+) en een para-boolsensor die gratis ter beschikking staan van de West-Vlaamse bedrijven. In 2012 werden deze toestellen 21 keer ontleend.

d. *Eco-driving op het bedrijventerrein*

Eco-driving is een zuinige, veilige en milieuvriendelijke manier van autorijden. Deze nieuwe rijstijl is aangepast aan de moderne motortechnologie en dus beter voor de levensduur van de motor.

Bovendien levert het een gemiddelde brandstofbesparing op van 10%, bij sommige chauffeurs zelfs tot 30%.

Eco-driving is kostenbesparend voor je onderneming, stressverminderend voor de chauffeurs, veiliger voor de omgeving en milieuvriendelijker. De POM West-Vlaanderen biedt een interactieve workshop met waarheidsgetrouwe rijsimulatoren aan op het bedrijf in samenwerking met Ecolife. Er werden twee interactieve sessies in 2012 aangeboden. Verimpex in Brugge en het bedrijventerrein Kortrijk waren de gastbedrijven. Samen waren er 28 deelnemers uit acht verschillende bedrijven.

e. *KGA-ophaling*

De KGA-ophaling wordt structureel aangeboden voor alle bedrijvenszones in de provincie West-Vlaanderen.

De POM West-Vlaanderen organiseert en coördineert de actie. Vanheede Environmental Services nv staat in voor de ophaling. De kosten verbonden aan deze actie worden door de bedrijven gedragen. Door de samenwerking van de bedrijven op het terrein wordt de verwerkingsprijs van KGA en de transportkosten gereduceerd. In 2012 werd er 34,79 ton klein gevaarlijk afval opgehaald bij 111 bedrijven.

1.3.3. Optimalisering van het ruimtegebruik

a. Onderhandelingsteams

Tal van potentieel ontwikkelbare bedrijventerreinen in onze provincie kunnen door diverse redenen in de praktijk niet of slechts moeizaam ontwikkeld worden. Het betreft terreinen die volgens het gewestplan, BPA's of RUP's bestemd zijn voor bedrijfseconomische activiteiten.

Om de druk op de open ruimte te milderen is het belangrijk dat we de bestemde voorraad aan bedrijventerreinen effectief en efficiënt benutten. Daarom is de POM West-Vlaanderen, in nauwe samenwerking met de intercommunales wvi en Leiedal, in 2008 gestart met de activering van onbenutte bedrijfsgronden. Het stimuleringsproject 'Onderhandelingsteams Onbenutte Bedrijfsgronden', gesubsidieerd door het Agentschap Economie, heeft tot doel om slapende, onbenutte percelen te vermarkten en te activeren door middel van doorgedreven contacten met zowel publieke als private eigenaars.

Tot eind 2012 heeft de POM West-Vlaanderen samen met de intercommunales eigenaars aangepord om hun onbenutte gronden te gebruiken of te verkopen en met succes. Intussen werd 114,8 hectare geactiveerd. Uiteindelijk besloot de Vlaamse overheid het project voort te zetten en te intensiveren onder de naam 'Activeringsteams'. Haar nieuwe actieplan 'Activering on(der)benutte bedrijventerreinen' past in het economische expansiebeleid van de Vlaamse Regering dat gestalte kreeg in het decreet Ruimtelijke Economie (13 juli 2012).

b. Activeringsteams

De komende drie jaar krijgt het partnerschap van de POM West-Vlaanderen, wvi en Leiedal subsidie-middelen van het Vlaams Agentschap Ondernemen om activeringsteams op te zetten. Er komen ook enkele nieuwe accenten. Zo gaat de voorkeur nog altijd uit naar onderhandelingen, maar als bedrijfsgrond onbenut blijft omdat de eigenaar speculatieve bedoelingen heeft kunnen de activeringsteams een onteigening als stok achter de deur houden. Voortaan nemen de activeringsteams ook percelen kleiner dan 0,5 hectare in het vizier. Ze kunnen ten slotte ook leegstaande gebouwen screenen en activeren, als die in aanmerking komen voor een ernstig reconversieproject.

c. Brownfieldconvenant

Tot slot was er, in navolging van de onderhandelingsteams en vanuit de verworven ervaringen, binnen de POM West-Vlaanderen de gedrevenheid om ook in 2012 mee te werken als regisseur binnen het brownfieldconvenant Immo Verbrugge.

1.3.4. Operationele ondersteuning duurzame bedrijfsvervoerssystemen

a. De Havenbus Zeebrugge

Het jaar 2012 was een belangrijk jaar voor de Havenbus. Het aantal reservaties steeg met liefst 60%. Midden februari 2012 werd de verbinding vanuit Oostende opengesteld voor individuele reservaties. Werknemers kunnen nu ook opstappen op de havenbus in Oostende, Bredene, De Haan, Wenduine, Blankenberge en zelfs Zeebrugge dorp. Oostende en Blankenberge zijn hierbij hoofdstapplaatsen.

Net als de bestaande lijn vanuit Brugge wordt iedereen tot aan de deur van het bedrijf gebracht en daar ook weer opgehaald.

Het succes van deze lijn was er vrijwel onmiddellijk. In het jaar 2012 werden er in totaal 27.507 individuele reservaties gemaakt voor de havenbus. Hiervan kwamen 16.321 reservaties uit Brugge, 5.920 uit Oostende en 5.266 uit Blankenberge. Het aantal extra bussen is door de openstelling van de lijn Oostende drastisch teruggevallen. In 2012 werden nog drie extra bussen besteld.

De Havenbus Zeebrugge wordt inmiddels gebruikt door een 700-tal personen. Ook bij de uitvoerder van de opdracht zorgt de havenbus voor een tewerkstelling van 4 tot 6 FTE's in het drukke seizoen. In 2012 liep de ondersteuning via het Pendelfonds af. De POM blijft zoeken naar een structurele oplossing voor dit innovatieve concept van collectief vervoer en dringt aan bij de Vlaamse overheid voor een structurele omkadering.

IV. KENNIS DELEN EN KENNIS VERMEERDEREN

1. ECONOMISCHE DATA, STUDIES, ADVIES EN TOOLS TER BESCHIKKING STELLEN AAN DIVERSE DOELGROEPEN

De POM West-Vlaanderen stelt economische data, studies, advies en tools ter beschikking aan diverse doelgroepen in functie van het voeren van een doordacht provinciaal sociaaleconomisch, regionaal en lokaal economisch beleid en in complementariteit met de dienstverlening van andere overheden en organisaties.

1.1. Verzameling, analyse en verspreiding van economische informatie en data

1.1.1. West-Vlaanderen Ontcijferd

‘West-Vlaanderen Ontcijferd’ is een uitgebreid naslagwerk dat de recente sociaaleconomische toestand van de provincie weergeeft aan de hand van figuren en kaarten. Diverse thema’s komen aan bod: demografie, huisvesting en ruimtelijke ordening, welvaart, arbeidsmarkt en opleiding, indicatoren van economische activiteit en sectoren.

De publicatie bestaat uit twee afzonderlijke boekdelen: een eerste deel met figuren, tabellen en kaarten met bijhorende toelichting en een tweede deel met de meer uitgebreide tabellen tot op gemeentelijk niveau. De publicatie verschijnt jaarlijks.

1.1.2. Dataset RESOC's

In 2007 startte de jaarlijkse opmaak van de digitale dataset voor de RESOC's. Dit kadert in de ambitie van de POM West-Vlaanderen om als kennispartner een waardevolle ondersteuning te bieden aan de sociaaleconomische streekontwikkeling en het feit dat de RESOC's hierin als prioritaire partner beschouwd worden.

De digitale dataset bevat een selectie van recente sociaaleconomische gegevens relevant voor de dagelijkse werking van RESOC. De statistieken worden op arrondissementeel én op RESOC-niveau weergegeven, met telkens opgave van het West-Vlaamse en Vlaamse cijfer.

1.1.3. Conjunctuurnota

De POM West-Vlaanderen hield in 2012 de vinger aan de pols wat de economische evolutie in haar provincie betreft en publiceerde vier conjunctuurnota's. De conjunctuurnota analyseert de provinciale conjunctuurbarometer van de NBB en diverse sociaaleconomische indicatoren waarvan de evolutie indicatief is voor de recente conjunctuur in de provincie. Maandcijfers over werkloosheid, het werkaanbod, de tijdelijke werkloosheid, de bouwsector, omzet, investeringen, export, starters en faillissementen ... worden in een driemaandelijke nota aan een grondig onderzoek onderworpen.

1.1.4. Gemeentelijke steekkaarten

Jaarlijks bezorgt de POM West-Vlaanderen aan elke gemeente een steekkaart met recente sociaal-economische gegevens van de gemeente. In de steekkaart staan kenmerkende getallen met betrekking tot de gemeente, het arrondissement, de Provincie West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest. Daarnaast is er in de toelichting meer uitleg over de datum waarop de gegevens betrekking hebben, de geraadpleegde bronnen en de gehanteerde definities. De thema's die in de steekkaart aan bod komen zijn: demografie, huisvesting, bodembezetting, welvaart, werkgelegenheid en werkzaamheid, werkloosheid, opleiding, indicatoren van economische activiteit en land- en tuinbouw.

1.1.5. Tewerkstellingsinitiatieven voor kansengroepen

Hoe en waar worden kansengroepen (her)ingeschakeld in de arbeidsmarkt? En over hoeveel personen spreken we voor West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest? Het antwoord op deze vragen maakt het onderwerp uit van de publicatie 'Tewerkstellingsinitiatieven voor kansengroepen in West-Vlaanderen'. De publicatie is ondertussen aan haar vijfde editie toe. De structuur van de nieuwe geactualiseerde versie, met cijfermateriaal voor de jaren 2006 tot en met 2010, loopt grotendeels parallel met de voorgaande edities maar inzake de voorstelling van het cijfermateriaal werden nieuwe accenten gelegd.

1.1.6. Databanken

De POM West-Vlaanderen werkt permanent aan de uitbouw van een kennis- en informatiecentrum met sociaal-, bedrijfs- en ruimtelijk economische informatie over de provincie West-Vlaanderen. Gegevens verzamelen, bijhouden, analyseren en verwerken is immers van primordiaal belang om kennis te ontwikkelen en gepaste beleidskeuzes te maken. Ook aan de koppeling van diverse databanken, zoals de RSZ, KBO, Locatus ... wordt continu gewerkt. De databanken vormden in 2012 de basis voor diverse publicaties, studies en analyses, eigen onderzoek en advies op maat van diverse belanghebbenden.

1.1.7. Economische kaart

Met het project 'Economische Kaart' ondersteunt de POM West-Vlaanderen de West-Vlaamse gemeenten bij het verzamelen en het actueel houden van bedrijfsgegevens. Op die manier kunnen de gemeenten hun dienstverlening optimaliseren en de lokale economie versterken en stimuleren. Economische Kaart is een multifunctionele website met een permanent geactualiseerde en ruimtelijke bedrijvendatabank. De databank start van gegevens uit de Kruispuntbank van Ondernemingen en wordt permanent bijgehouden. De databank bevat niet alleen adresgegevens maar is ook verrijkt met gegevens over tewerkstelling en de jaarrekening.

Via de beheersmodule van Economische Kaart beschikken gemeenten over de meest actuele gegevens van de bedrijven in hun gemeente. Daarnaast biedt Economische Kaart ook een bedrijven-gids aan die online raadpleegbaar is door de burger en een bedrijvenloket waarin bedrijven hun gegevens kunnen controleren en aanvullen met nuttige informatie zoals contactpersoon, e-mailadres en aanwezige faciliteiten.

In 2012 stapten De Haan, Beernem en Torhout in het project waardoor de teller eind 2012 op 25 deelnemende gemeenten stond.

a. Detailhandel

Onder de naam ‘Kennisnetwerk Detailhandel’ startte de POM West-Vlaanderen in samenwerking met Agentschap Ondernemen en de andere Vlaamse provincies, een onderzoeks- en begeleidings-traject op ter ondersteuning van het gemeentelijk detailhandelsbeleid. Dit EFRO-project startte op 1 november 2012. Het Kennisnetwerk Detailhandel wil gemeenten ondersteunen en stimuleren bij het voeren van hun vernieuwend detailhandelsbeleid met behulp van een aantal specifieke acties en instrumenten.

1.2. Ruimtelijk-economische visievorming

1.2.1. Ruimtemonitor bedrijventerreinen

Kaderend in de herziening van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan werd in 2012 gestart met de uitbouw van een ruimtemonitor. Deze monitor maakt het mogelijk om zowel de evolutie in de ontwikkeling en het gebruik van bedrijventerreinen juist in te schatten alsook de behoefte eraan voor de periode 2012 – 2022. Hiertoe werd het beschikbare aanbod aan bedrijventerreinen per gemeente, gebiedsdekkend voor de Provincie, in kaart gebracht.

De ontwikkelde methodiek, de ruimtemonitor, bestaat uit een kwantitatieve inventaris van het beschikbare aanbod aan lokale en regionale bedrijventerreinen zodat deze meer gedetailleerde cijfers getoetst kunnen worden aan de behoefte.

Bij de uitbouw van de monitor werd, gebiedsdekkend voor de provincie, het kwantitatieve aanbod aan onbenutte bedrijfsgronden in kaart gebracht met als referentiedatum 01/01/2012. Nadien werd er bilateraal teruggekoppeld met betreffende gemeenten teneinde het aanbod, indien nodig, bij te sturen. Na de terugkoppeling werd het aanbod al dan niet gecorrigeerd en/of aangevuld.

1.3. Prospectief economisch onderzoek

1.3.1. Analyse arbeidsmarktsituatie Transport & Logistiek

De analyse arbeidsmarktsituatie Transport & Logistiek geeft een overzicht van de voornaamste kerncijfers die het belang van de T&L sector voor de West-Vlaamse economie omschrijven. De studie werd uitgevoerd door de POM West-Vlaanderen. Met de studie wil deze laatste haar werking optimaal afstemmen op de noden van de markt.

1.3.2. ‘Mechatronica’

De studie ‘Mechatronica’ van de POM West-Vlaanderen, gerealiseerd op vraag van RESOC Brugge brengt de West-Vlaamse mechatronicasector in kaart. Deze studie biedt een antwoord op de vraag of West-Vlaanderen ook op vlak van mechatronica een voorloper is en waar de kern van deze sector te situeren is.

V. STREKEN BOVENLOKAAL ONTWIKKELEN

1. PROJECTMATIG ECONOMISCH STREEK- EN SECTORBELEID ONDERSTEUNEN

De POM West-Vlaanderen realiseert of ondersteunt structureel en projectmatig het economisch streek- en sectorbeleid in samenwerking met andere overheden en organisaties.

1.1. RESOC's

Vijf leden van het managementteam van de POM West-Vlaanderen namen respectievelijk als waarnemer deel aan het overleg van RESOC Oostende, RESOC Westhoek, RESOC Midden-West-Vlaanderen, RESOC Zuid-West-Vlaanderen en RESOC-Brugge.

De POM West-Vlaanderen was betrokken bij de organisatie van het tweejaarlijkse Staten Regionaal per RESOC.

1.2. Projecten of acties mee helpen ontwikkelen

De POM West-Vlaanderen ontwikkelt (of helpt mee aan) projecten of acties voor en in afspraak met de RESOC's of ter realisatie van andere streek- en sectorspecifieke initiatieven:

- uitbouw van de sectorspecifieke Fabrieken voor de Toekomst (Zie onderdeel 'West-Vlaamse kennis- en innovatieknooppunten versterken', pagina 7);
- realisatie Mechatronica-studie (zie onderdeel 'Prospectief economisch onderzoek', pagina 31).

VI. HET ONDERWIJSAANBOD VERSTERKEN

1. STIMULEREN VAN EEN KWALITATIEF HOOGSTAAND EN TOEKOMSTGERICHT ONDERWIJS- EN OPLEIDINGSAANBOD

1.1. Analyse opleidingsbehoeften logistiek

In het kader van het Postgraduaat Supply Chain Management voerde de POM West-Vlaanderen een analyse uit naar vraag (competentiebehoefteanalyse) en aanbod (huidige opleidingen) inzake logistiek.

1.2. Academie voor de Toekomst

Binnen het concept van de Fabrieken voor de Toekomst (FvT) neemt het opleidingsluik een bijzondere plaats in. Dit onderdeel moet vorm geven aan de sociale pijler van de industriële vernieuwing. De POM West-Vlaanderen is er immers van overtuigd dat innovatie promoten binnen ondernemingen slechts slaagkansen heeft als tegelijkertijd wordt gewerkt aan de opleiding van het personeel binnen de onderneming. Zowel de huidige als de toekomstige medewerkers van onze KMO's dienen de transformatieprocessen te kunnen volgen. Ook het 'people' aspect moet met andere woorden een wezenlijk onderdeel uitmaken van deze beweging.

Upgrading van functies binnen een bedrijf, op het ritme van de technologische, product- en/of procesmatige vernieuwing zijn cruciaal voor de continuïteit van de onderneming. Tegelijkertijd biedt dit ook kansen voor nieuwe instroom en dus kansen voor nieuwe doelgroepen van werknemers. Binnen de werking van de Fabrieken voor de Toekomst wordt deze sociale of opleidingspijler (Academie voor de Toekomst) gecoördineerd door Syntra West, vanuit haar ervaring met KMO-gerichte opleiding, geënt op onder meer een zeer ruim docentennetwerk. Hiertoe ontwikkelt Syntra West, in samenspraak met onder meer de werkgeversfederaties en de sectorfondsen, een competentiegericht actieplan. Net zoals in het basisconcept van de FvT's is samenwerking ook hier een cruciaal element waarbij actoren zoals bijvoorbeeld VDAB en het volwassenenonderwijs niet kunnen ontbreken.

VII. IEDEREEN VOLWAARDIG BETREKKEN

1. SOCIALE ONDERNEMINGEN VERSTERKEN EN DE INTEGRATIE VAN KANSENGROEPEN IN DE REGULIERE ECONOMIE BEVORDEREN

De POM West-Vlaanderen zet zich in om de sociale ondernemingen in West-Vlaanderen te versterken en de integratie van kansengroepen in de reguliere economie te bevorderen.

1.1. Tewerkstellingsinitiatieven voor kansengroepen in West-Vlaanderen

De vijfde editie van deze (jaarlijkse) publicatie verscheen in 2012 onder de titel 'Tewerkstellingsinitiatieven voor kansengroepen in West-Vlaanderen, cijfermateriaal 2006-2010' (zie ook onderdeel 'Tewerkstellingsinitiatieven voor kansengroepen in West-Vlaanderen').

1.2. Vormingstraject LEAN

In het afgelopen D2 EFRO-project 'Professionalisering van de sociale ondernemingen in West-Vlaanderen' bood de POM West-Vlaanderen aan 20 beschutte en sociale werkplaatsen een gezamenlijk vormingstraject '*lean*' aan. *Lean* staat voor duurzame productiviteitsverbetering en is een managementstrategie die afgeleid is van het 'Toyota Production System'. De focus ligt op waardetoevoeging voor de klant en het wegwerken van verspilling. Medewerkers spelen hierbij een cruciale rol omdat ze mee verantwoordelijk zijn voor de continu verbetering van de bedrijfsprocessen.

De POM West-Vlaanderen deed een beroep op experts vanuit de universiteiten Gent en Antwerpen met zowel academische kennis als praktijkervaring: prof. Hendrik Van Landeghem en prof. Luc Chalmet en ir. Tim Govaert (Veltion).

Het vormingstraject ging van start met een *lean ambition day* en *lean action day*. Hier werden de sleutelfiguren van de bedrijven geïnformeerd over *lean* en de achterliggende filosofie. Ieder bedrijf koos een eigen pilootafdeling en stelde een verbetereteam samen. Het vormingstraject liep van februari tot december 2012. Tijdens twaalf interactieve sessies - bij de bedrijven zelf - werden *lean*-begrippen aangeleerd en op de werkvloer toegepast in de verbetereteams en pilootprojecten. In 2013 stapten elf van deze 20 bedrijven in een vervolgtraject LEAN. Focus ligt vooral op individuele begeleiding en aandacht voor implementatie en realisaties op de werkvloer.

VIII. BETER VOORBEREIDEN, BETER UITVOEREN

1. VERLENEN VAN ADEQUATE DIENSTEN DOOR DE EIGEN EXPERTISE

1.1. Medewerking aan acties of projecten van provinciale diensten, andere organisaties of overheden

1.1.1. West-Vlaamse Ambassadeurs

Ruim 50 West-Vlaamse bedrijven dragen de titel van West-Vlaamse Ambassadeur. Deze bedrijven dragen het label van 'West-Vlaamse ambassadeur ondernemen' mee in hun communicatie op websites, nieuwsbrieven, events, hun bedrijfsgebouw, enz. Bovendien engageren ze zich om samen met de provincie te werken aan de uitbouw van het 'merk' West-Vlaanderen en zijn ze bereid een rol te spelen in de netwerken van de POM West-Vlaanderen rond thema's als duurzaamheid, innovatie, internationalisering, bevorderen ondernemerschap, ...

De ambassadeurs krijgen jaarlijks enkele netwerkinitiatieven aangeboden en worden prioritaire partners in de projectwerking van de POM West-Vlaanderen en de Provincie. Zo kregen de ambassadeurs in 2012 toelichting over de studie 'Kennisclusters in West-Vlaanderen', gevolgd door een netwerkmoment en werden zij op 5 juli uitgenodigd door Cayman (Brugge) ter gelegenheid van de voorstelling van hun ontwerp duurzaamheidsrapport.

1.1.2. Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking (VCM)

De POM West-Vlaanderen werkte in 2012 mee aan de verdere uitbouw van het VCM door deelname aan de raad van bestuur, de algemene vergadering en door ondersteuning en deelname aan diverse activiteiten.

1.2. Jaarvergadering POM West-Vlaanderen

Op maandag 5 november 2012 vond in Roeselare de conferentie 'West-Vlaanderen, innoverende topregio in agrovoedingslogistiek' plaats, met aansluitend de jaarvergadering van de POM West-Vlaanderen. Met de conferentie en de jaarvergadering vestigde de POM West-Vlaanderen de aandacht op de troeven van de provincie als logistieke draaischijf voor de agrovoedingssector en wil zij haar ambities kracht bijzetten. Zo wil West-Vlaanderen tegen 2020 een Europese topcluster zijn op vlak van agrovoeding met logistiek als onderscheidende hefboom. De conferentie vormde meteen ook het startschot voor een actieve clusterwerking, waarin vele partijen (in de eerste plaats de bedrijven maar ook de kennis- en overheidsactoren) hun rol hebben.

1.3. Economisch Forum

Het Economisch Forum van de POM West-Vlaanderen stond in 2012 in het teken van: 'Coöperatie van de toekomst, toekomst van de coöperatie'.

IX. STEEDS PROFESSIONELER WERKEN

1. OPTIMALISEREN VAN DE EIGEN WERKING

1.1. Bestuursorganen

1.1.1. Raad van bestuur

De raad van bestuur bestaat uit minstens 25 stemgerechtigde leden aangewezen door de provincieraad. Het betreft minstens 13 leden van de provincieraad, 6 leden voorgedragen door de werknemersorganisaties vertegenwoordigd in het ERSV West-Vlaanderen en 6 leden voorgedragen door de werkgeversorganisaties vertegenwoordigd in het ERSV West-Vlaanderen. Ook de leidende ambtenaren zowel van de POM West-Vlaanderen als van de dienst Economie wonen de raad van bestuur bij met een raadgevende stem.

In 2012 was de samenstelling als volgt:

Leden raad van de provincieraad

de Bethune Jean, Marke
De Block Franky, Oostende
Carette Elke, Torhout
Debaere Yves, Wevelgem
Declercq Veerle, Brugge
Dejaeghere Christophe, Poperinge
Laridon Lies, Diksmuide
Matton-Spincemaille Eliane, Zwevegem
Roose Peter, Veurne
Titeca-Decraene Marleen, Anzegem
Vande Caveye Luc, Oostkamp
Van Lancker Eddy, Kortrijk
Verkest Hendrik, Wingene

Ravyts Kurt, Zuienkerke
Van Paemel Marc, Beernem

Leden vanuit de werknemersorganisaties

Cordy Dorine, Brugge
Decavel Luc, Waregem
Dildick Anuschka, Gistel
Dousy Annelies, Izegem
David Wim, Eggewaartskapelle
Van Deursen Erik, Lauwe

Leden vanuit de werkgeversorganisaties

Bakeroot Patrice, Watou
Breyne Petra, Lo Reninge
Decoster Dirk, Knokke-Heist
Desmet Marc, Menen
Jacxsens Raf, Gistel
Wullepit Oscar, Roeselare

Voorzitter: Titeca-Decraene Marleen

Ondervoorzitter: Van Lancker Eddy

Naar aanleiding van Artikel 8 van de gecoördineerde statuten van de POM West-Vlaanderen waarbij wordt bepaald dat de gedeputeerde bevoegd voor economie van rechtswege voorzitter van de raad van bestuur wordt, volgde de heer Jean de Bethune, sedert 3 december 2012 gedeputeerde van economie en streekontwikkeling, externe relaties, Noord Zuid beleid en gelijke kansen, uittredend gedeputeerde mevrouw Marleen Titeca-Decraene op als voorzitter van de POM West-Vlaanderen.

1.1.2. Directiecomité

In uitvoering van artikel 11 van de statuten werd een directiecomité opgericht bestaande uit vijf leden namelijk:

Titeca-Decraene Marleen, voorzitter
Van Lancker Eddy, ondervoorzitter
Bakeroot Patrice, afgevaardigde werkgeversorganisatie
Van Deursen Erik, afgevaardigde werknemersorganisatie
Verkest Hendrik, afgevaardigde provincieraad

Vergaderingen

De diverse bestuursvergaderingen kwamen in Brugge bijeen op volgende data:

Directiecomité	Raad van Bestuur
17 januari 2012	31 januari 2012
14 februari 2012	28 februari 2012
13 maart 2012	27 maart 2012
10 april 2012	24 april 2012
5 juni 2012	22 mei 2012
11 september 2012	26 juni 2012
9 oktober 2012	25 september 2012
6 november 2012	23 oktober 2012
18 december 2012	27 november 2012

1.1.3. Managementteam

Stefaan Matton, algemeen directeur

Van Welden Tom, afdeling ondernemerschap en bedrijfsinfrastructuur
Overmeire Ann, afdeling Kennis, Innovatie en Technologie
Tavernier Philippe, afdeling Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
Demon Alexander, afdeling Logistiek en Transport
Depestel Nele, afdeling Data, Studie en Advies
Duthoit Dominic, afdeling Financiën, Personeel en Juridische Zaken
Denolf Christel, afdeling Directiesecretariaat, Secretariaat/Onthaal

1.1.4. Mandaten

Thema internationalisering

Kortrijk Xpo CVBA
Doorniksesteenweg 216, 8500 Kortrijk
Stefaan Matton

Thema Ondernemerschap & Bedrijfsinfrastructuur

Ondernemerscentrum Kortrijk NV
Leiestraat, 22, 8500 Kortrijk
Tom Van Welden, Nancy Moyaert, Marleen Titeca-Decraene

Bedrijvencentrum Regio Kortrijk NV
Vlamingstraat 4, 8560 Wevelgem
Nancy Moyaert, Jean de Bethune

Bedrijvencentrum Regio Brugge NV
Lieven Bauwensstraat 20-22, 8200 Brugge
Nancy Moyaert, Luc Vande Caveye

Bedrijvencentrum Regio Roeselare NV
Industrieweg 45, 8800 Roeselare
Nancy Moyaert, Dirk Decoster

Bedrijvencentrum Regio Westhoek NV
Albert Dehemlaan 31, 8900 Ieper
Dominic Duthoit, Christof Dejaegher

Bedrijvencentrum Regio Waregem NV
Kalkhoevestraat 1, 8790 Waregem
Philippe Tavernier, Nancy Moyaert, Marleen Titeca-Decraene

Bedrijvencentrum Regio Oostende NV
Kuipweg 13, 8400 Oostende
Dominic Duthoit, Franky De Block

Bedrijvencentrum Wingene NV
Gemeentehuis, 8750 Wingene
Tom Van Welden, Dominique Bogaert, Hendrik Verkest

Thema Kennis, Innovatie en Technologie
Innovatie- en Incubatiecentrum Kortrijk NV
Koning Leopold III-laan 66, 8200 Sint-Andries/Brugge
Tom Van Welden, Marleen Titeca-Decraene, Ann Overmeire,
Frank Baert, Jan Beirlant, Nico Vandaele

Thema Kennis, Innovatie & Technologie + Duurzaam Ondernemen (energie)
Greenbridge Incubatie- en Innovatiecentrum Gent-Oostende NV
Wetenschapspark 1, 8400 Oostende
Ann Overmeire, Philippe Tavernier, Marleen Titeca-Decraene

Thema Duurzaam Ondernemen (sociale economie)
De Werkhoek Cvba
Stationsstraat 54b, 8460 Oudenburg
Ilse Van Houtteghem

De Kaap Cvba
Tillegemstraat 81, 8200 Sint-Andries/Brugge
Ilse Van Houtteghem

Vaart! Cvba
Désiré Mergaertstraat 15, 8800 Roeselare
Ilse Van Houtteghem

Kanaal 127
Stasegemsesteenweg 110, 8500 Kortrijk
Ilse Van Houtteghem

Gusto Activiteitencoöperatieve CVBA
Stasegemsesteenweg 110, 8500 Kortrijk
Ilse Van Houtteghem

Thema Transport & Logistiek
Transportzone Zeebrugge NV
Koning Leopold III-laan 66, 8200 Sint-Andries/Brugge
Dominique Bogaert, Stefaan Matton, Luc Vande Caveye

BITLAR CVBA
Stadhuis, Grote Markt, Menen
Dominique Bogaert

1.1.5. Mandaten in vzw's

Algemeen

Sociale Dienst provinciepersoneel VZW
Katelijne Vancleemput

Vlaams Huis van de Voeding VZW
Hendrik Verkest, Marc Demaeght

Ondernemerschap & bedrijfsinfrastructuur
West-Vlaamse Ondernemerscentra VZW
Peter Roose, Luc Vande Caveye

XIM vzw
Stefaan Matton

Kennis, Innovatie & Technologie
Innovatiecentrum West-Vlaanderen VZW
Jan Breydellaan 107 bus 1, 8200 Brugge
Ann Overmeire

Flanders' Maritime Cluster VZW
Ann Overmeire

VLIZ VZW (namens de Vlaamse Regering)
Ann Overmeire

I-Cleantech Vlaanderen VZW (op voordracht van de Vlaamse Regering)
Ann Overmeire

Dirk Frimoutstichting
Ann Overmeire

Duurzaam Ondernemen
Vlaams Coördinatiecentrum voor Mestverwerking VZW
Abdijbekestraat 89, 8200 Brugge
Oscar Wullepit

Powerlink VZW
Philippe Tavernier

Vlakwa VZW (RvB)
Jean de Bethune

Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen VZW
Rebekka Celis

GOW (coöperatieve aardgastankstations)
Geert Dangreau

1.2. Personeel

1.2.1. Personeelsbezetting

Eind 2012 bedroeg de personeelsbezetting 56 medewerkers, waarvan negen deeltijdse personeelsleden en vijf personeelsleden in deeltijds ouderschapsverlof. Dit vertegenwoordigt 51,9 VTE (ter vergelijking: eind 2011 waren er 45 medewerkers, ofwel 42,4 VTE). Daarnaast waren er nog drie personeelsleden voltijds gedetacheerd vanuit de Provincie West-Vlaanderen.

In de loop van 2012 zijn één vaste medewerker, drie projectmedewerkers en twee tijdelijke medewerkers uit dienst getreden:

- Eline D'hooge, projectmedewerker
- Frédéric De Vreese, stafmedewerker
- Wilhelmina Anthierens, tijdelijke medewerker
- Kim Hoedt, projectmedewerker
- Matthias Desmet, projectmedewerker
- Carine Debel, tijdelijke medewerker

De volgende personen traden in dienst in 2012:

- Doortje Van Hove, Ondernemerschap & Bedrijfsinfrastructuur
- Tom Van Welden, Ondernemerschap & Bedrijfsinfrastructuur
- Ilse Defruyt, Ondernemerschap & Bedrijfsinfrastructuur
- Stephanie Van Lancker, Ondernemerschap & Bedrijfsinfrastructuur
- Vicky Vermeersch, Ondernemerschap & Bedrijfsinfrastructuur
- Marijke Deconynck, Ondernemerschap & Bedrijfsinfrastructuur
- Vanessa Jaecques, Ondernemerschap & Bedrijfsinfrastructuur
- Nele Depestel, Data, Studie & Advies
- Hannelore Simkens, Data, Studie & Advies
- Matthias Desmet, Data, Studie & Advies
- Rebekka Celis, Duurzaam Ondernemen
- Sophie Tobback, Duurzaam Ondernemen
- Alexander Demon, Transport & Logistiek
- Pieter Mathys, Kennis, Innovatie & Technologie
- Sharon Goethals, Secretariaat
- Sarah Strobbe, Secretariaat

1.2.2. Interne activiteiten

Op de raad van bestuur van 22 mei 2012 werden de statuten aangepast waardoor politieke fracties die niet in de deputatie zetelen stemgerechtigd bestuurder konden worden.

Er werd ingezet op kennisdeling en ervaringsuitwisseling, onder meer op het vlak van projectwerking. Volgende collectieve opleidingen werden voor het personeel georganiseerd: vergadertechnieken, het voeren van functioneringsgesprekken en een heropfrissingscursus EHBO. Het managementteam volgde een collectieve opleiding over coachend leidinggeven.

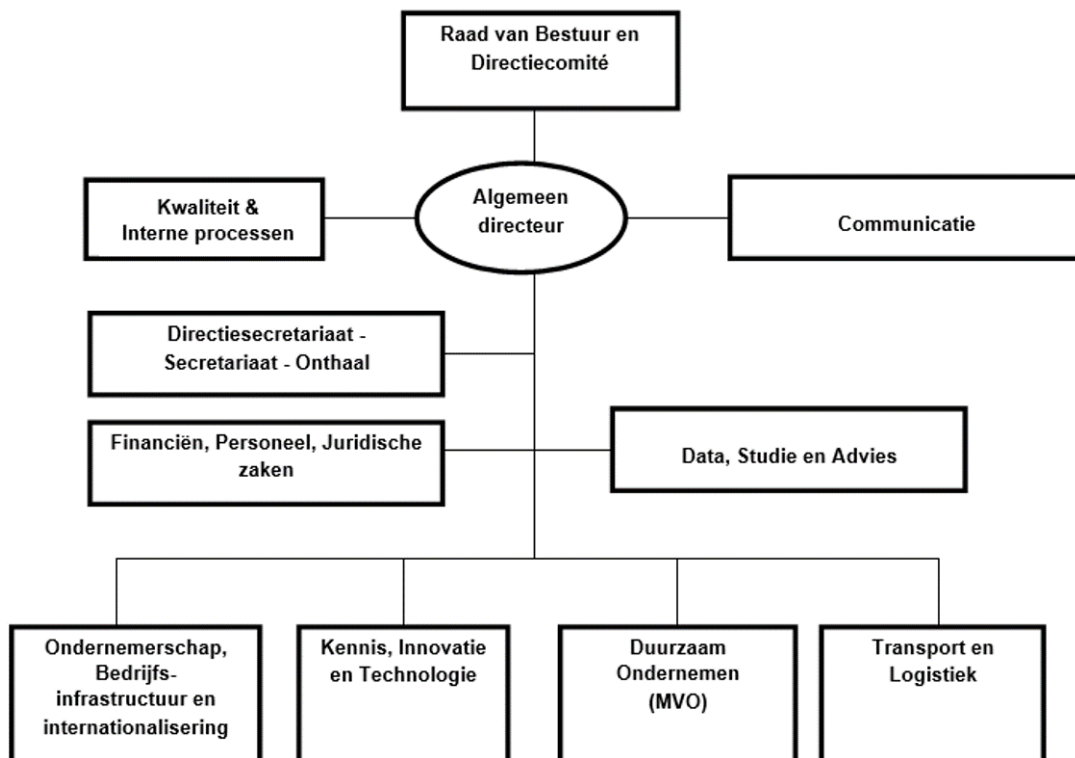
In het najaar werd de mogelijkheid tot telewerken ingevoerd. 34 personeelsleden hebben hiervan gebruikgemaakt.

Het Provinciaal Ankerpunt Logistiek in Zeebrugge, de nieuwe locatie voor de afdeling Transport & Logistiek, werd op 5 juli 2012 officieel geopend.

Er hebben **vijf personeelsvergaderingen** plaatsgevonden waarin de medewerkers feedback kregen over de werking en hun opmerkingen konden formuleren.

Op 22 juni 2012 had een teambuildingdag plaats met een bezoek aan een fototentoonstelling in Oostende in de voormiddag. In de namiddag werd een buitenactiviteit georganiseerd.

1.2.3. Organogram

1.2.4. Doelgericht communiceren

In het kader van een doelgerichte communicatie over de POM West-Vlaanderen, haar werking en projecten werden in 2012 diverse acties uitgevoerd, zoals:

- **Implementatie van een nieuwe huisstijl**
De nieuwe huisstijl, in complementariteit met de provinciale communicatie/huisstijl werd geïmplementeerd op alle communicatiedragers (brochures, folders, naamkaartjes, briefpapier, ...).
  - **Doorgedreven communicatie**
Een doorgedreven communicatie naar de doelgroepen via website en deelwebsites, externe en interne nieuwsbrieven, persnota's en persconferenties, publicaties (West-Vlaanderen Ontcijferd, Tewerkstellingsinitiatieven voor kansengroepen in West-Vlaanderen, Jaarverslag 2011), artikels en reportages regionale TV.
  - **Ontwikkeling van een performant CRM-systeem**
  - **Coördinatie en organisatie van doelgerichte evenementen**
-